

Årsberetning 2019

Forord

af formand Sanne Bager

Ungdomskriminalitetsnævnet blev oprettet den 1. januar 2019. Nævnets første årsberetning vedrører primært den lovgivningsmæssige ramme for nævnet, Ungdomskriminalitetsnævnets organisation, opstartsperioden og den første nævnspraksis. I opstartsperioden har arbejdet med kommunikation om nævnet og indkaldelser til børn og unge, etablering af arbejdsgange med skarpe tidsfrister og mødeafvikling i lokaler ved de enkelte byretter været meget centralt. Endvidere har det været vigtigt så tidligt som muligt at få udpeget psykologer med den fornødne sagskundskab vedrørende børn og unge til at bistå nævnet ved møderne.

Helt afgørende for opstarten af nævnet har været, at nævnet ikke skulle starte med at modtage et større antal sager vedrørende kriminalitet begået i 2018, at sekretariatschefen var udpeget og etablering af sekretariatet påbegyndt allerede i slutningen af 2018, at formandskabet blev udpeget og etableret i januar 2019, og ikke mindst at opstart af nævnet blev fulgt af Justitsministeriet, Domstolsstyrelsen samt andre samarbejdspartnere. Det er min opfattelse, at opstarten af nævnet set i bakspejlet må anses for vel gennemført og dermed hurtigt har kunnet danne fundamentet for det videre arbejde i nævnet.

I den første del af året blev der tillige gjort en betydelig indsats i forhold til etablering af samarbejde med kommuner og ungekriminalforsorg.

Ungdomskriminalitetsnævnet er et særligt nævn på grund af det store formandskab, der omfatter mere end 50 byretsdommere og omkring 150 øvrige nævnsmedlemmer samt et koordinationsudvalg. Det er nærmere behandlet i årsberetningen under afsnittet om Ungdomskriminalitetsnævnets organisation.

Selve nævns mødeafviklingen er omtalt under afsnittet om rammer og regelgrundlag. Det har været vigtigt både i relation til tilrettelæggelsen af den uddannelse, som dommerne skal deltage i, forinden udpegning kan finde sted, samt for selve mødet, at barnet eller den unge skal være i fokus, og at en drøftelse med barnet eller den unge skal finde sted under mødet. Der er ved domstolene brugt ressourcer på indretning af mødelokaler til brug for afvikling af disse særlige møder med børn og unge. Det er mit indtryk, at de indrettede mødelokaler overordnet set fungerer tilfredsstillende i forhold til denne opgave.

Nævnet har i årets løb været genstand for mediemæssig og politisk interesse. Fra flere sider har der været peget på, at nævnet ikke er det rigtige forum for møder med børn og unge med funktionsnedsættelser. Det er mit indtryk, at de fleste møder er forløbet, så den unge, herunder også unge med funktionsnedsættelser, forældre og andre deltagere i mødet har været tilfredse med afviklingen, og at de har oplevet, at der på mødet blev taget de fornødne hensyn. Der har navnlig været interesse for aldersgrupperingen i de af nævnet behandlede sager. I starten modtog nævnet kun henvisninger vedrørende de 10-14-årige, idet kriminalitet vedrørende de 15-17-årige først skulle pådømmes i retten, før sagen kunne henvises til nævnet. Derfor vedrører nævnets afgørelser i første halvdel af 2019 for en stor del gruppen med de 10-14-årige.

Med hensyn til den lovgivningsmæssige ramme er det endnu for tidligt at pege på nødvendige justeringer af ungdomskriminalitetsloven. Der er imidlertid krydsfelter mellem serviceloven og ungdomskriminalitetsloven, som bør være genstand for en nærmere vurdering i fremtiden. Et krydsfelt har allerede givet anledning til, at en kommune i en konkret sag har stillet

spørgsmål til både børne- og socialministeren og justitsministeren.

Nævnet har i 2019 fået henvist 780 sager og truffet afgørelse i 607 sager, ligesom nævnet har modtaget og behandlet flere genoptagelsessager. Årsberetningen indeholder statistik over de modtagne og afgjorte sager samt en gennemgang af de forskellige kategorier af afgørelser.

Antallet af sager om genoptagelse er steget i takt med, at flere børn og unge er blevet

undergivet et forbedringsforløb, og tilgangen af genoptagelsessager ses fortsat at være stigende. Nævnet har for nuværende stort fokus på at behandle genoptagelsessager sideløbende med de nye sager, og det viser sig i mange tilfælde, at der er behov for justering af en eller flere foranstaltninger i et forbedringsforløb. Derfor kræver også disse sager en hurtig behandling i nævnet.

September 2020

Indhold

Forord

1. Baggrunden for oprettelse af nævnet	6
2. Rammer og regelgrundlag	7
2.1. Lovgivning	7
2.2. Målgruppe og henvisning	8
2.3. Frister for sagernes behandling på nævnsmøde	11
2.4. Kommunens sagsoplysning og kompetencer forud for nævnsmødet	12
2.5. Nævnsmødets forløb	13
2.6. Deltagere i nævnsmødet	13
2.7. Afgørelsestyper	15
2.8. Klagemulighed og domstolsprøvelse	20
2.9. Ungekriminalforsorgen og kommunens opgaver efter nævnets afgørelse	20
3. Nævnets organisation og opgaver	22
3.1. Formandskabet	22
3.2. Nævnsmedlemmer	23
3.3. Koordinationsudvalget	24
3.4. Sekretariatet	24

4. Opstart af nævnet	25
4.1. Etablering	25
4.2. Børnesagkyndige	26
4.3. Advokater	26
5. Nævnets afgørelser i 2019	28
5.1. Afvisning	29
5.2. Afgørelser om ikke at fastsætte foranstaltninger	29
5.3. Afgørelser om straksreaktion	30
5.4. Afgørelser om forbedringsforløb	31
5.4.1. Kriminalitetens betydning for indholdet i forbedringsforløbet	32
5.4.2. Kommunens indstillinger i forhold til nævnets afgørelser	33
5.4.3. Indhold i forbedringsforløbene	33
5.4.4. Indhold i forbedringsforløb med anbringelse	38
5.5. Sager om genoptagelse	45
6. Klagesager i Ankestyrelsen samt domstolsprøvelse	46
6.1. Ankestyrelsens afgørelser	46
6.2. Domstolsprøvelse	47
Bilag 1. Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitetsnævnet i 2019	48

1. Baggrunden for oprettelse af nævnet

Den 29. juni 2018 indgik den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti en politisk aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet med afsæt i regeringens udspil fra oktober 2017 "Alle handlinger har konsekvenser".

Det fremgår af aftalen, at ungdomskriminaliteten på daværende tidspunkt havde været faldende i Danmark i en årrække, men at der fortsat var en hård kerne af en ungdomsårgang, som stod for en uforholdsmæssig og alt for stor andel af den samlede ungdomskriminalitet. De seneste år var kriminelle bander endvidere gået målrettet efter at rekruttere sårbare og letpåvirkelige børn og unge. Med reformen ønskede aftalepartierne at sætte mere konsekvent og tidligere ind over for ungdomskriminalitet for dermed at bringe børn og unge ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet. Partierne ville på denne baggrund grundlæggende ændre måden, hvorpå børn og unge mellem 10 og 17 år, der har begået kriminalitet, blev håndteret, og sikre, at de redskaber, som allerede var til rådighed, blev brugt målrettet og konsekvent. Det skulle sikres, at der er en helhedsorienteret indsats med mærkbar og hurtig konsekvens, og at børn og unge bliver stillet til ansvar, når de begår kriminalitet, samtidigt med at de understøttes i en kriminalitetsfri tilværelse fremover.

Som led i det første af reformens fem fokusområder, "Fødekæden til den hårde kerne skal stoppes" (fokusområde 1), blev der iværksat følgende initiativer:

1. Der oprettes et Ungdomskriminalitetsnævn
2. Der fastsættes skarpe frister for Ungdomskriminalitetsnævnets og retssystemets behandling af sagerne.
3. Der oprettes en ungekriminalforsorg

I bemærkningerne til lovforslag nr. L 84 af 26. oktober 2018 om bekæmpelse af ungdomskriminalitet er det anført, at forslaget har til formål at gennemføre de initiativer i aftalen, der vedrører indsatsen over for børn og unge i alderen 10 til 17 år, som begår alvorlig eller omfattende kriminalitet (fokusområde 1).

I lovforslagets bemærkninger er endvidere anført følgende:

"I den nuværende indsats mod ungdomskriminalitet mangler der fælles retning og konsekvens. Hverken det sociale system eller retssystemet evner at gribe tidligt nok ind og hjælpe de unge, inden de havner på samfundets skyggeside. De unge oplever ikke at blive stillet til ansvar for deres kriminelle handlinger.

Der er ikke behov for en helt ny værktøjskasse med sociale foranstaltninger for børn og unge, men indsatsen skal løftes og fokuseres. Det skal ske gennem skræddersyede og længerevarende indsatser på grundlag af den eksisterende sociale værktøjskasse, hvor barnets eller den unges udvikling følges tæt, og der skal være en hurtig reaktion, hvis barnet eller den unge igen kommer på afveje. Det skal sikres, at kommunerne iværksætter de nødvendige indsatser, så børn og unge kommer ud af kriminalitet.

Der er derfor behov for en ny og helhedsorienteret indsats, der har et klart mål: Børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet. Det er af afgørende betydning for det enkelte barns og den enkelte unges muligheder i livet. Det er samtidig afgørende for, at Danmark også på langt sigt vil være et trygt og sikkert land."

2. Rammer og regelgrundlag

2.1 Lovgivning

Som led i gennemførelse af ungdomskriminalitetsreformen blev lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (ungdomskriminalitetsloven) vedtaget den 18. december 2018 og trådte i kraft den 1. januar 2019¹. Ungdomskriminalitetsnævnet var dermed etableret, og forretningsordnen² for nævnet blev fastsat kort tid efter.

Formålet med ungdomskriminalitetsloven³ er at forebygge ungdomskriminalitet ved et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal fastlægge målrettede individuelle forebyggende indsatser for børn og unge i alderen 10 til 17 år, og en ungekriminalforsorg, der skal føre tilsyn med, at indsatserne gennemføres. Indsatserne skal fastlægges og gennemføres for barnets eller den unges bedste, være helhedsorienterede, bygge på barnets eller den unges egne ressourcer og tilrettelægges på baggrund af en konkret vurdering af barnets eller den unges og familiens forhold. Barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed.

Ungdomskriminalitetsnævnet sættes i alle landets politikredse, og møder afholdes i lokaler i en byret i den politikreds, hvor den kommune, som er ansvarlig for barnet eller den unge, er beliggende. Når nævnet afholder møder, består det af tre medlemmer med hver sin faglighed: En dommer, der er formand eller næstformand, en person ansat i politiet og en kommunalt ansat.

Formanden og næstformændene skal bidrage til at sikre en høj juridisk faglighed i nævnet.

Formanden eller en af næstformændene fungerer som mødeleder under de enkelte nævnmøder og har endvidere kompetence til at træffe afgørelse alene i visse typer af sager.

For at sikre, at de øvrige nævnsmedlemmer besidder de nødvendige faglige kompetencer til at behandle sager om kriminalitetstruede unge, skal nævnsmedlemmet fra politiet have indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde, og det kommunale nævnsmedlem skal have indsigt i sager om social støtte til udsatte børn og unge. I nogle sager deltager der ligeledes en børnesagkyndig, der skal bistå og rådgive nævnet, men som ikke har stemmeret.

Nævnsmedlemmerne er uafhængige og kan ikke modtage eller søge instruktion fra den beskikkende eller indstillende myndighed eller organisation, som er Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet og KL. Nævnsmedlemmerne er endvidere underlagt forvaltningslovens regler om blandt andet inhabilitet⁴. Et nævnsmedlem vil ikke nødvendigvis være inhabilt, fordi vedkommende har deltaget i behandlingen af andre sager vedrørende samme person i den offentlige forvaltning eller ved domstolene. En sådan omstændighed bør dog i almindelighed give anledning til, at medlemmet overvejer, om der konkret i øvrigt foreligger sådanne omstændigheder, at medlemmet er inhabilt og derfor ikke kan deltage i nævnsbehandlingen.

Forretningsordnen for Ungdomskriminalitetsnævnet indeholder bestemmelser, der understøtter og supplerer bestemmelserne i ungdomskriminalitetsloven. Forretningsordnen

1 Lov nr. 1705 af 27. december 2018 om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

2 Bekendtgørelse nr. 32 af 9. januar 2019 om forretningsorden for Ungdomskriminalitetsnævnet med ikrafttræden den 15. januar 2019.

3 Ungdomskriminalitetslovens § 1

4 Forvaltningslovens § 3

udstikker blandt andet de nærmere retningslinjer for Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariats arbejdsopgaver, nævnets koordinationsudvalg, valg af formand, forberedelsen af sager til nævnsbehandling samt sagernes behandling i nævnet.

Børne- og Socialministeriet og Justitsministeriet udgav den 22. januar 2019 "Ud af kriminalitet og tilbage i travsel – Håndbog til behandling af sager omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet". Håndbogen er et hjælpeværktøj for kommunerne, men fungerer tillige som et redskab for nævnet og andre, da den i flere tilfælde forklarer processer og beskriver snitflader til serviceloven.

2.2 Målgruppe og henvisning

Ungdomskriminalitetsloven⁵ opstiller tre kriterier, der skal være opfyldt for, at Ungdomskriminalitetsnævnet har kompetence til at træffe afgørelse i en sag: Et alderskriterium, et opholdskriterium og et kriminalitetskriterium. Hvis ét eller flere af de tre kriterier i sager om unge mellem 10-14 år ikke er opfyldt, skal Ungdomskriminalitetsnævnet afvise sagen⁶.

For så vidt angår de to første kriterier finder loven anvendelse for børn og unge i alderen 10 til 17 år, som har opholdstilladelse eller i øvrigt fast, lovligt ophold i Danmark. Kriteriet om fast lovligt ophold skal ses i sammenhæng med, at Ungdomskriminalitetsnævnet kan fastsætte længelevende forløb med foranstaltninger med en varighed på typisk op til et eller to år.

Kriminalitetskriteriet indebærer, at barnet eller den unge skal være mistænkt (10-14-årige) eller idømt fængselsstraf (15-17-årige) for enten personfarlig kriminalitet (f.eks. vold, trussel om vold, voldtægt mv., afpresning eller røveri) eller anden alvorlig kriminalitet ved overtrædelse af straffeloven (f.eks. indbrud, bedrageri, groft hærværk, brandstiftelse eller brugstyveri af biler), lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven. Ved anden alvorlig kriminalitet gælder der endvidere et krav om, at barnet eller den unge vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

Hvis en 10-14-årig er mistænkt for vold, som er af ubetydelig karakter, og som ville have ført til tiltalefraval, hvis pågældende var over den kriminelle lavalder, skal sagen ikke henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet.

Det er alderen på gerningstidspunktet, der er afgørende for, om det er politiet eller retten, der har kompetence til at henvide en sag til nævnet, jf. nedenfor.

I sager, hvor 10-14-årige er mistænkt for at have begået kriminalitet, er det politiet⁷, der vurderer, om kriterierne er opfyldt og foretager henvisning til nævnet. Henvisning skal ske snarest muligt, hvis betingelserne er opfyldt. Politiet skal sende sagen til nævnet på det tidspunkt, hvor politiet – hvis den pågældende var fyldt 15 år – ville have sendt sagen til anklagemyndigheden til vurdering af tiltalespørgsmålet. Det forudsættes, at sagen er færdigefterforsket, og at politiet på baggrund af efterforskningen anser det for tilstrækkeligt bevist, at den rette gerningsperson er fundet, når sagen henvises til nævnet. Nævnet har adgang til at afvise en sag, hvis nævnet finder, at betingelserne for henvisning ikke er opfyldt⁸. Hvis der under sagens behandling i nævnet fremkommer nye væsentlige oplysninger om mistanken mod en 10-14-årig, kan nævnet endvidere udsætte sagen med henblik på politiets vurdering af oplysningerne⁹. Nævnets sekretariat har navnlig i opstarten haft et løbende samarbejde med politikredsene, herunder for at sikre at kriminalitetskravet var opfyldt. Efter henvisning af en sag til Ungdomskriminalitetsnævnet, har politiet i nogle tilfælde efter en dialog med sekretariatet trukket sagen tilbage, idet betingelserne for henvisning til nævnet alligevel ikke fandtes opfyldt.

Ved de 15-17-årige tager anklagemyndigheden¹⁰ stilling til, om der skal nedlægges påstand om henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet under straffesagen. Det er retten, der i forbindelse med straffesagens behandling afgør, om sagen skal henvises til nævnet¹¹. Retten skal som udgangspunkt ikke henvide en ung som led i en betinget dom, hvis der på domstidspunktet er mindre end 3 måneder til, at den unge fylder 18 år, ligesom en sag som udgangspunkt ikke

5 Ungdomskriminalitetslovens § 2

6 Ungdomskriminalitetslovens § 42, stk. 1

7 Landets politikredse har til formålet oprettet særlige screeningsenheder.

8 Ungdomskriminalitetslovens § 42, stk. 1

9 Ungdomskriminalitetslovens § 42, stk. 2

10 Politiets screeningsenhed foretager den indledende vurdering af, om sagens skal henvises.

11 Landsretten har i dommen U 2019.2556 Ø fastslået, at retten altid skal henvide en ung til Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis betingelserne er opfyldt.

skal henvises til nævnet som led i en ubetinget dom, hvis der fra det forventede prøveløslades- eller løsladelsestidspunkt er mindre end 3 måneder til, at den unge fylder 18 år. Det skyldes, at der skal være mulighed for, at den unge kan nå at gennemføre et meningsfuldt forbedringsforløb efter nævnets afgørelse af sagen. Nævnet skal af samme årsag afvise en sag, hvis den unge fylder 18 år senest en måned efter sagens behandling i nævnet.

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2019 fået henvist i alt 780 sager fra henholdsvis politiet og domstolene. Antallet af henvisninger er steget i

løbet af året. Se nærmere i tabel 1, der indeholder en oversigt over henviste sager (hovedsager) fordelt på kvartaler. Navnlig er antallet af sager vedrørende de 15-17-årige steget i takt med, at straffesager mod de unge er blevet gennemført ved domstolene. I 2019 har nævnet derudover fået henvist 51 sager vedrørende 10-14-årige, som efterfølgende er blevet trukket tilbage af politiet.

89 % af de henviste sager vedrører personfarlig kriminalitet, og 11 % vedrører anden alvorlig kriminalitet, se nærmere i tabel 2, der indeholder en oversigt over den kriminalitet, der har begrundet henvisning til nævnet.

Tabel 1

Henviste hovedsager fordelt på kvartaler i 2019

Kvartal	10-14-årige	15-17-årige	I alt
1. kvartal	74	13	87
2. kvartal	99	98	197
3. kvartal	95	123	218
4. kvartal	116	162	278
Total	384	396	780

Tabel 2

Henviste hovedsager fordelt på kriminalitet

Kriminalitet	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Personfarlig kriminalitet	6	19	37	108	184	125	161	55	695
• Heraf brand	0	1	1	0	0	0	0	0	2
• Heraf overfald tjenestemand	1	3	7	10	16	19	22	15	93
• Heraf røveri	0	0	1	11	21	11	14	4	62
• Heraf seksualforbrydelse	1	0	1	5	5	4	3	2	21
• Heraf trusler	0	5	7	12	28	13	14	6	85
• Heraf vold	4	10	18	68	112	76	105	28	421
• Heraf øvrig personfarlig kriminalitet	0	0	2	2	2	2	3	0	11
Anden alvorlig kriminalitet	0	2	5	6	17	12	27	16	85
• Heraf brand	0	1	2	2	2	4	0	1	12
• Heraf cyberkriminalitet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• Heraf formueforbrydelse	0	0	2	3	7	2	2	3	19
• Heraf hærværk	0	0	1	0	2	0	3	1	7
• Heraf narkotika	0	0	0	0	2	3	10	7	22
• Heraf våben	0	0	0	0	2	1	1	2	6
• Heraf øvrig kriminalitet	0	1	0	1	2	2	11	2	19

2.3 Frister for sagernes behandling på nævnsmøde

Sager for Ungdomskriminalitetsnævnet skal fremmes med den fornødne hurtighed¹². Det indebærer, at sagerne skal behandles uden unødigt ophold.

Sager vedrørende 10-14-årige skal som udgangspunkt behandles senest 4 uger efter politiets henvisning til nævnet¹³.

Sager vedrørende 15-17-årige skal som udgangspunkt behandles senest 14 dage efter endelig dom. Hvis den unge skal afsone en ubetinget fængselsstraf, skal sagen dog som udgangspunkt behandles senest 14 dage før prøveløsladelses- eller løsladelsestidspunktet¹⁴. Udgangspunktet kan fraviges, når der er tale om korte fængselsstraffe, hvor dette ikke tidsmæssigt vil være muligt.

De i 2019 afgjorte sager er i stort omfang blevet behandlet inden for fristen eller med en mindre overskridelse på op til en uge. Ca. 25 % af sagerne er afgjort med en fristoverskridelse på mere end en uge, og 3 % af sagerne er afgjort med en fristoverskridelse på mere end fire uger, se nærmere tabel 3.

Der er flere årsager til, at nogle sager er behandlet efter fristens udløb, men dog inden for en uge efter fristens udløb. Disse fristoverskridelser skyldes hovedsagligt udfordringer for sekretariatet og retterne med at stille henholdsvis en nævnssekretær og dommer til rådighed inden for fristen. Hertil kommer, at nævnsmoderne skal afvikles i den politikreds, hvor den ansvarlige kommune for barnet eller den unge er beliggende.

Fristoverskridelsen på mere end en uge har i enkelte sager skyldtes eller været påvirket af, at kommunen ikke har kunnet nå at udarbejde den ungefaglige undersøgelse, at nævnet ikke

Tabel 3

Fristoverholdelse i nævnet

Sager	10-14-årige	15-17-årige
Antal sager afgjort i nævnet	313	294
• Sager behandlet inden for fristen	120	82
• Sager behandlet mellem 1 og 7 dage efter fristen	136	119
• Sager behandlet mellem 8 dage og 4 uger efter fristen	50	83
• Sager behandlet senere end fire uger efter fristen	7	10
• Sager behandlet inden for fristen, procent	38 (pct.)	28 (pct.)
• Sager behandlet mellem 1 og 7 dage efter fristen i alt, procent	44 (pct.)	41 (pct.)
• Sager behandlet mellem 8 dage og 4 uger efter fristen, procent	16 (pct.)	28 (pct.)
• Sager behandlet senere end fire uger efter fristen, procent	2 (pct.)	3 (pct.)

12 Ungdomskriminalitetslovens § 25

13 Forretningsordenens § 20, stk. 1

14 Forretningsordenens § 20, stk. 2

har modtaget oplysning om henvisning ved dom før flere dage eller uger efter domsafsigelsen, ligesom fristoverskridelsen i nogle sager har skyldtes, at en part har haft lovligt forfald, f.eks. på grund af ferie i udlandet.

At fristen er overskredet med mere end fire uger skyldes i nogle sager, at nævnsrådet er blevet udsat flere gange af de ovennævnte årsager forud for afholdelsen, ligesom nævnsrådet i nogle tilfælde har afventet dom i en ny straffesag mod den unge.

Endelig skyldes fristoverskridelserne i sidste del af 2019 til dels, at Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat har været underbemandet.

2.4 Kommunens sagsoplysning og kompetencer forud for nævnsrådet

Det er kommunen, der forelægger sagerne for Ungdomskriminalitetsnævnet og dermed har ansvaret for at oplyse sagerne i det omfang, det er nødvendigt for at kunne træffe afgørelse om den rigtige indsats over for barnet eller den unge¹⁵. Når sager vedrørende 10-14-årige bliver henvist til nævnet, anmoder nævnet kommunen om en indstilling og en ugefaglig undersøgelse. Undersøgelsen skal omfatte barnets eller den

unges udvikling og adfærd, familie-, skole-, sundheds- og fritidsforhold, venskaber og andre relevante forhold samt afdække ressourcer og problemer hos barnet eller den unge, familien og netværket. Kommunen skal afslutte den ugefaglige undersøgelse senest 3 uger efter modtagelsen af anmodningen fra nævnet. Den ansvarlige kommune skal sende sagens akter, herunder den ugefaglige undersøgelse og en begrundet indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger og i bekræftende fald hvilke, til nævnet og sagens parter senest en uge før nævnsrådet¹⁶.

Kommunen iværksætter ligeledes af egen drift eller efter anmodning fra nævnet en ugefaglig undersøgelse i sagerne vedrørende 15-17-årige, der skal afsluttes tidsnok til, at der kan sendes en indstilling til nævnet og sagens parter senest en uge før nævnsrådet¹⁷.

Når et barn eller en ung er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, vil kommunen fortsat kunne iværksætte særlig støtte eller forebyggende indsatser efter serviceloven, indtil Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse i sagen.

¹⁵ Ungdomskriminalitetslovens § 27

¹⁶ Ungdomskriminalitetslovens § 29, stk. 1 og 2, § 31, § 33 og § 35, stk. 1

¹⁷ Ungdomskriminalitetslovens § 30, stk. 1 og 2 og § 35, stk. 1

Kompetencen til at træffe afgørelse om tvangsmæssig anbringelse overgår fra kommunens børn og unge-udvalg til Ungdomskriminalitetsnævnet allerede på det tidspunkt, hvor sagen bliver henvist til nævnet¹⁸. Hvis en sag ikke kan afvente behandlingen i Ungdomskriminalitetsnævnet, vil formanden for kommunens børn og unge-udvalg dog kunne træffe en foreløbig afgørelse om anbringelse uden samtykke¹⁹. Afgørelsen skal godkendes af børn og unge-udvalget inden for 7 dage. Hvis afgørelsen skal have gyldighed længere end 1 måned, skal sagen forelægges Ungdomskriminalitetsnævnet til afgørelse.

2.5 Nævnsmødets forløb

Forud for et nævnsmøde har barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne talt om sagen med den ansvarlige kommune og modtaget en indkaldelse til nævnsmødet.

Nævnsmødet foregår i et mødelokale i en af landets byretter og er lukket for offentligheden. Nævnets formand eller en af næstformændene fungerer som mødeleder og indleder mødet. Repræsentanten for den ansvarlige kommune, som har udarbejdet ufaglig undersøgelse og indstilling, redegør herefter for sagen.

Nævnet drøfter dernæst sagen med barnet eller den unge, forældremyndighedsindehaverne og eventuelle øvrige tilstedeværende. Barnet eller den unges situation og de fremadrettede muligheder er udgangspunktet for drøftelsen, og parterne vil herunder få mulighed for at redegøre for deres opfattelse af sagen. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at formålet med dialogen er – om muligt – at opnå tilslutning fra barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne til en straksreaktion og/eller et forbedringsforløb, som er tilpasset de konkrete forhold. I sager, hvor der ikke af kommunen indstilles til nogen reaktion eller et forbedringsforløb, er formålet med dialogen at få et indblik i barnets eller den unges situation og dermed et grundlag for at vurdere indstillingen²⁰.

Når formanden eller næstformanden vurderer, at drøftelserne har været fyldestgørende, trækker nævnet sig tilbage for at votere i sagen og træffe en afgørelse. Mødedeltagerne samles

herefter igen, og formanden eller næstformanden redegør mundtligt for afgørelsen. Der vil som udgangspunkt også blive udleveret en skriftlig afgørelse på mødet eller snarest muligt derefter²¹. Såfremt nævnet træffer afgørelse om en straksreaktion eller et forbedringsforløb, bliver ungekriminalforsorgen inddraget, når afgørelsen meddeles, idet ungekriminalforsorgen i tilslutning til mødet skal have en kort samtale med barnet eller den unge og dennes forældre, hvor der kort redegøres for det kommende tilsyn med, at nævnets afgørelse efterleves, og tidspunkt og sted for det første tilsynsmøde fastsættes.

2.6 Deltagere i nævnsmødet

Barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne er parter i sagen og skal være til stede under hele nævnsmødet²². Et nævnsmøde udsættes derfor som udgangspunkt, hvis en af parterne udebliver. Nævnet har dog undtagelsesvis mulighed for at gennemføre et nævnsmøde uden en eller flere af parterne, hvis nærmere betingelser er opfyldt, herunder at sagen er tilstrækkeligt oplyst²³.

Det er sket i flere sager, at mødet er blevet gennemført uden en eller begge forældres tilstedeværelse. Ungdomskriminalitetsnævnet har endvidere i nogle tilfælde gennemført nævnsmødet uden barnets eller den unges tilstedeværelse. Dette er blandt andet sket i enkelte tilfælde på baggrund af en konkret vurdering, hvor barnet eller den unge har haft en nedsat psykisk funktionsevne.

Nævnet har ligeledes mulighed for at få politiets bistand til at afhente parterne, enten til det pågældende nævnsmøde eller forud for næste møde i nævnet²⁴. Dette er sket i få tilfælde, se tabel 4. Nævnet har i øvrigt i nogle sager rekvireret politiets bistand til nævnsmøder med henblik på at sikre ro og orden i forbindelse med mødets afvikling.

Ud over nævnsmedlemmerne og parterne vil der altid deltage en repræsentant for kommunen, en repræsentant for ungekriminalforsorgen samt en medarbejder fra nævnets sekretariat i nævnsmødet.

18 Servicelovens § 58, stk. 4

19 Servicelovens § 75

20 Ungdomskriminalitetslovens §§ 40 og 41

21 Ungdomskriminalitetslovens § 44

22 Ungdomskriminalitetslovens § 37

23 Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 2 og 3

24 Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 4

Der deltager endvidere en børnesagkyndig i mange tilfælde. Der skal altid være en børnesagkyndig med, når sagen vedrører børn og unge i alderen 10 til 14 år. Der skal endvidere medvirke en børnesagkyndig, når sagen vedrører unge i alderen 15 til 17 år, og nævnet skal træffe afgørelse om meget indgribende foranstaltninger²⁵. Det kan for eksempel være afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke og anbringelse på en delvis lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling på en døgninstitution, eller anbringelse på en sikret eller en særlig sikret døgninstitution. Det er alderen på tidspunktet for nævnsmødet, der vurderes at være afgørende for, om der skal deltage en børnesagkyndig. Den børnesagkyndige er med under hele mødet, hvor barnets eller den unges situation drøftes og er endvidere til stede under voteringen for at rådgive nævnet, når der skal træffes afgørelse. Den børnesagkyndige er ikke en del af nævnet og har ikke stemmeret, men er med på mødet for at bistå nævnet med en psykologfaglig indsigt i sagerne.

Hvis barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne ikke taler dansk, deltager der en tolk i nævnsmødet.

Barnet eller den unge har i alle sager ret til at lade sig bistå af andre, og der deltager derfor eventuelt en bisidder²⁶ i nævnsmødet. Nævnet kan undtagelsesvist udelukke en bisidder fra at deltage. En bisidders beføjelser består i at være til stede på nævnsmødet samt bistå med at varetage barnets eller den unges interesser.

Bisidderen kan være en person, som barnet eller den unge har i sit netværk og kender, men kan også være en udefrakommende, der er antaget til at fungere som professionel bisidder.

Der kan deltage en eller flere advokater²⁷ under mødet. Nævnet skal tilbyde forældremyndighedsindehaverne og en ung, der er fyldt 12 år, gratis advokatbistand i nogle tilfælde, f.eks. i sager om anbringelse uden for hjemmet.

Barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne har også efter forvaltningsloven²⁸ mulighed for at have en partsrepræsentant med til nævnsmødet. En partsrepræsentant kan f.eks. være en advokat. Hvis der ikke er adgang til gratis advokatbistand, vil parterne derfor alligevel have ret til at antage og lade sig repræsentere ved en advokat.

Endelig kan der deltage en eller flere ressourcepersoner i nævnsmødet. Det er den ansvarlige kommune, der indstiller til, om der skal indkaldes ressourcepersoner til mødet, og det skal samtidig fremgå, hvad parternes holdning er til dette. En ressourceperson kendetegnes ved sit særlige forhold til barnet eller den unge og sin indsigt i pågældendes forhold. Det kan f.eks. være et familiemedlem, en pædagog eller en træner. Det afgørende er, at den pågældende kan og ønsker at spille en væsentlig rolle i det fremadrettede forløb.

Tabel 4

Udeblivelse og afhentning

Sager om udeblivelse og afhentning ved politiet i afgjorte sager i 2020.

	10-14-årige	15-17-årige	I alt
Udeblivelse af barn/ung	10	7	17
Udeblivelse af forældremyndighedsindehaver	44	63	107
Afhentning ved politiet af barn/ung	0	3	3
Afhentning ved politiet af forældremyndighedsindehaver	2	1	3

25 Ungdomskriminalitetslovens § 6

26 Ungdomskriminalitetslovens § 45

27 Ungdomskriminalitetslovens § 46

28 Forvaltningslovens § 8

2.7 Afgørelsestyper

Hvis nævnet vurderer, at der skal iværksættes en indsats over for et barn eller en ung, kan der træffes afgørelse om en straksreaktion og/eller et forbedringsforløb, som består af en eller flere foranstaltninger, ligesom der kan træffes afgørelse om anbringelse som led heri. Reglerne er indeholdt i ungdomskriminalitetslovens §§

12-18. Disse regler er i vidt omfang svarende til bestemmelser i serviceloven og skal fortolkes i overensstemmelse hermed. En oversigt over afgørelser fordelt på de enkelte afgørelsestyper, også om ikke at fastsætte foranstaltninger og om afvisning, er indeholdt i tabel 5.

Tabel 5

Afgørelsestype

Nævnets afgørelser i hovedsager fordelt på afgørelsestype.

Afgørelsestype	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Afgjorte hovedsager i alt	4	17	33	91	168	110	129	55	607
Afgørelser med foranstaltning	4	16	25	61	137	86	107	39	475
• Heraf med forbedringsforløb	4	16	24	55	132	83	106	39	459
• Heraf med straksreaktion	0	0	1	1	2	0	1	0	5
• Heraf med forbedringsforløb og straksreaktion	0	0	0	5	3	3	0	0	11
Afgørelser om ikke at fastsætte foranstaltninger	0	1	8	27	31	24	21	14	126
Afgørelser om afvisning	0	0	0	3	0	0	1	2	6

Straksreaktion efter ungdomskriminalitetslovens § 12

Ungdomskriminalitetsnævnet kan pålægge barnet eller den unge en straksreaktion, som kan bestå i at bidrage til at genoprette forrettet skade eller deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde. Det er en betingelse for pålæg af en straksreaktion, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare²⁹.

Formålet med en straksreaktion er ifølge bemærkningerne til lovforslaget at forpligte barnet eller den unge til at gøre den skete skade god igen ud fra principperne om genoprettende ret. Det er centralt, at straksreaktionen har et klart opdragende og dermed udviklingsmæssigt sigte, herunder at den unge bringes til at forstå konsekvenserne af sine kriminelle handlinger. Der er således ikke tale om, at barnet eller den unge pålægges en straksreaktion som straf eller sanktion i anledning af sin adfærd, men straksreaktionen har i stedet et forebyggende sigte og skal ses som et supplement til den øvrige forebyggende indsats.

I bemærkningerne er nævnt eksempler på flere forskellige former for straksreaktioner. Hvis barnet eller den unge har udøvet vold mod en anden, vil en straksreaktion eksempelvis kunne bestå i konfliktmægling, og hvis barnet eller den unge har udøvet groft hærværk, vil en straksreaktion f.eks. kunne bestå i at rydde op efter hærværket eller lignende.

En straksreaktion kan også have et mere bredt, genoprettende formål, herunder samfundsnyttigt arbejde, såsom at vaske brandbiler eller gøre rent i offentlige parker. Dette vil f.eks. kunne være relevant, hvis der er tale om personfarlig kriminalitet, og den forurettede eller den unge ikke ønsker at deltage i konfliktmægling. Det vil endvidere kunne være relevant i sager, hvor barnet eller den unge nægter at have begået den kriminalitet, som han eller hun er mistænkt eller dømt for, men hvor det er nævnets vurdering, at barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnet eller den unges udvikling er i fare. I sådanne sager kan barnet eller den unge udvise modvilje i forhold til at skulle gennemføre en straksreaktion, der er direkte forbundet med kriminaliteten, f.eks.

oprydning i den butik, hvor den pågældende har begået groft hærværk, hvilket vil flytte fokus fra reaktionens formål. En straksreaktion med et mere bredt genoprettende sigte vil derfor kunne være mere egnet til at opnå formålet – nemlig at barnet eller den unge får en bedre forståelse for konsekvenserne af kriminel adfærd.

Straksreaktionen vil skulle udføres hurtigst muligt efter afgørelsen i nævnet og vil have en kortere varighed. Det er kommunens ansvar at foranledige, at en straksreaktion gennemføres, hvis nævnet træffer afgørelse herom.

Ungdomskriminalitetsnævnet har alene truffet afgørelse om straksreaktion i 16 sager i 2019. I alle sagerne var henvisningen til nævnet foranlediget af personfarlig kriminalitet, og straksreaktionen bestod i, at barnet eller den unge skulle deltage i et møde med en konfliktrådsrådgiver eller en konfliktmægler med henblik på at etablere konfliktmægling eller lignende. De afgørelser om straksreaktion, som nævnet har truffet i 2019, er beskrevet nærmere i afsnit 5.3 om de konkrete sager.

Der er flere årsager til, at der ikke er truffet flere afgørelser om straksreaktion. Det er således ikke ofte, at kommunerne indstiller til nævnet, at barnet eller den unge skal pålægges en straksreaktion. Hovedparten af de sager, der henvises til nævnet, sker på grundlag af personfarlig kriminalitet. I disse sager vil konfliktmægling ofte være en relevant straksreaktion,

²⁹ Denne betingelse skal ikke være opfyldt for at pålægge foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13, jf. nedenfor.

såfremt betingelserne for at pålægge en sådan er opfyldt, men alligevel er indstilling herom sjældent forekommende. Det kan skyldes, at der i disse sager allerede før sagen behandles i nævnet, har været en form for mægling, eller at forældre, skole eller politiet har taget initiativ til, at episoden blev drøftet mellem parterne. Nævnet har ikke i sager, der er henvist på grundlag af anden kriminalitet end personfarlig kriminalitet, fundet, at der – uden en indstilling fra kommunen om en straksreaktion – kunne fastsættes en sådan.

Det kan i øvrigt forekomme, at barnet eller den unge har personlige forhold af en sådan karakter, at det ikke vil have et socialpædagogisk formål at lade pågældende gennemføre en straksreaktion. Ungdomskriminalitetsnævnet er i dialog med Justitsministeriet om straksreaktioner og udvikling heraf under inddragelse af kommunerne.

Forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetslovens § 13

Ungdomskriminalitetsnævnet kan fastsætte et forbedringsforløb, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte. Forløbet kan have en varighed på op til to år, og for børn og unge i alderen 10 til 14 år kan forløbet i helt særlige tilfælde have en varighed af op til fire år.

Et forbedringsforløb er et struktureret og kontrolleret fremadrettet forløb, som har til formål at bringe barnet eller den unge tilbage i travsel og positiv udvikling og væk fra en kriminel løbebane. Forbedringsforløbets foranstaltninger svarer i vid udstrækning til foranstaltningerne efter servicelovens § 52.

Forløbet kan bestå af en eller flere af følgende foranstaltninger:

- være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt
- tage ophold i en ungdomsklub, på et uddannelsessted eller lignende
- modtage praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet
- modtage familiebehandling eller behandling af sine problemer
- indgå i et døgnophold efter reglerne i § 55 i lov om social service for både forældremyndighedsindehaverne, barnet eller den unge

og andre medlemmer af familien i en plejefamilie, i en kommunal plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution

- indgå i en aflastningsordning efter reglerne i § 55 i lov om social service i en plejefamilie, kommunal plejefamilie eller netværksplejefamilie eller på et opholdssted eller en døgninstitution
- have udpeget en fast kontaktperson
- have formidlet praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse modtage udbetaling af godtgørelse
- eller modtage anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Der er dermed vide rammer i forhold til tilrettelæggelse af indsatsen, så det er muligt at anvende foranstaltningstyper, der ikke er taget højde for i bestemmelsen. Forbedringsforløbet kan således også bestå af andre aftaler med barnet eller den unge, ligesom det forudsættes, at han eller hun afholder sig fra at begå kriminalitet.

Ungdomskriminalitetsnævnet vil både kunne fastsætte forbedringsforløb med og uden samtykke fra barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne. Kommunen skal vurdere, om betingelserne for at iværksætte den indstillede foranstaltning er opfyldt, herunder i tilfælde af at det skal ske uden samtykke.

Afgørelsen træffes som udgangspunkt med samtykke fra forældremyndighedsindehaverne³⁰, hvorimod barnet eller den unge ikke skal give sit samtykke. Hvis det ikke er muligt at få samtykke fra den ene eller begge forældremyndighedsindehavere, kan nævnet dog, hvis det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte, og formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke, alligevel træffe afgørelse om, at barnet eller den unge skal tage ophold i en ungdomsklub mv., modtage behandling af sine problemer eller have udpeget en fast kontaktperson.

Nævnet kan ligeledes uden samtykke fra forældremyndighedsindehaverne træffe afgørelse om, at barnet eller den unge skal være hjemme

30 Ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 2 og 3

på et bestemt tidspunkt, have formidlet et praktiktilbud eller modtage anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte, når barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare, og det vurderes, at et frivilligt samarbejde med barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne ikke er tilstrækkeligt til at afhjælpe barnets eller den unges problemer³¹.

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2019 truffet afgørelse om forbedringsforløb i 470 sager. Afgørelserne er beskrevet nærmere i afsnit 5.4.3 om de konkrete sager.

Anbringelse som led i forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetslovens § 14

Nævnet kan som led i et forbedringsforløb træffe afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet på et anbringelsessted. Anbringelsen kan ske med samtykke, og samtykket skal gives af forældremyndighedsindehaverne og unge, der er fyldt 15 år³². Samtykket skal omfatte formålet med anbringelsen og skal være ubetinget. Det er en betingelse for frivillig anbringelse, at anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte.

Hvis der ikke kan opnås samtykke til anbringelse uden for hjemmet, er der mulighed for at træffe afgørelse om tvangsmæssig anbringelse, når visse nærmere betingelser er opfyldt³³. Der skal dels være en begrundet formodning om, at barnets eller den unges problemer ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet, dels være en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af

- utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge,
- overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for,
- misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge eller

- andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge.

Nævnet har endvidere mulighed for at gøre en anbringelse tvangsmæssig til trods for, at der er samtykke til anbringelsen, når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det. Det vil navnlig være tilfældet, hvis det kan frygtes, at samtykket vil blive tilbagekaldt umiddelbart efter, at en anbringelse med samtykke har fundet sted, selv om det er nødvendigt med en længevarende indsats over for barnet eller den unge og familien. Nævnet kan endvidere, uanset at de ovenfor beskrevne betingelser for tvangsmæssig anbringelse ikke er opfyldt, anbringe en ung, der er fyldt 15 år, uden for hjemmet, hvis den unge giver samtykke til anbringelsen, og anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov, og problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet³⁴.

I alle sager vedrørende grovere personfarlig kriminalitet er nævnet forpligtet til at overveje, om der er grundlag for at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet³⁵. Grovere personfarlig kriminalitet omfatter eksempelvis vold (men ikke trusler) mod en person i offentlig tjeneste eller hverv, voldtægt, grov vold og røveri.

I forbindelse med en afgørelse om anbringelse kan nævnet træffe afgørelse om, at et barn eller en ung kan tilbageholdes i op til 14 dage i forbindelse med anbringelsen på det pågældende anbringelsessted. Tilbageholdelse kan ske, når det må anses for at have afgørende betydning for at imødekomme barnets eller den unges særlige behov for støtte og det vurderes at have afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling³⁶. Nævnet kan endvidere træffe afgørelse om overvåget samvær og afbrudt kontakt i forbindelse med en afgørelse om anbringelse³⁷.

For unge i alderen 12 til 17 år kan nævnet beslutte, at en anbringelse skal ske på en delvis lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling på en døgninstitution, når det er afgørende for den socialpædagogiske behandling at kunne aflåse yderdøre og vinduer i perioder eller at kunne fastholde den unge fysisk, og der er

31 Ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 4

32 Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 1

33 Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 2

34 Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 3 og 4

35 Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 5

36 Ungdomskriminalitetslovens § 18, stk. 1

37 Ungdomskriminalitetslovens § 18, stk. 2

risiko for, at den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af kriminel adfærd, misbrugsproblemer eller andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos den unge. Der kan i særlige situationer dispenseres fra aldersgrænsen i forhold til børn under 12 år³⁸.

På en delvis lukket døgninstitution og en delvis lukket afdeling på en døgninstitution kan der i perioder ske tilbageholdelse i form af aflåsning af yderdøre og vinduer samt fysisk tilbageholdelse af barnet eller den unge.

En sådan anbringelse kan f.eks. finde sted, hvis den unge har givet udtryk for at ville rømme fra institutionen, eller hvis den unges adfærd i øvrigt tilsiger et behov for fastholdelse eller tilbageholdelse, og en socialpædagogisk indsats og dialog ikke vurderes at være tilstrækkelig til at overbevise den unge om at opgive sit forehavende. Det er ikke en forudsætning for anvendelse af institutionstypen, at der tidligere er forsøgt anbringelse af den unge på en åben institution, eller at den unge tidligere er rømmet eller har begået kriminalitet.

Nævnet kan for unge i alderen 12 til 17 år træffe afgørelse om, at en anbringelse skal ske på en sikret døgninstitution. Anbringelse på en sikret døgninstitution kan ske, når det er absolut påkrævet for at afværge, at den unge skader sig selv eller andre, og risikoen for skade ikke på forsvarlig måde kan afværges ved andre, mere lempelige forholdsregler, eller når det i en indledende iagttagelsesperiode er absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling, eller det på baggrund af en indledende iagttagelsesperiode fastslås, at det er absolut påkrævet, at der iværksættes et længerevarende behandlingsforløb på en sikret afdeling eller døgninstitution. Der kan i særlige situationer dispenseres fra aldersgrænsen i forhold til børn under 12 år³⁹.

En sikret døgninstitution omfatter mindst én sikret afdeling og eventuelt én eller flere ikke-sikrede afdelinger, hvor det er tilladt at have yderdøre og vinduer konstant aflåst.

Anbringelse på en sikret døgninstitution kan være relevant f.eks. i forhold til meget udadrettede børn og unge, som det kan være vanskeligt at rumme på åbne anbringelsessteder. Det forhold, at anbringelsen skal være absolut

påkrævet, forudsætter ikke, at andre lempeligere foranstaltninger skal være prøvet, hvis de på forhånd vurderes at være utilstrækkelige.

Endelig har nævnet mulighed for at anbringe 12-17-årige på en særligt sikret afdeling⁴⁰. Nævnet kan træffe afgørelse herom, når den unge opfylder betingelserne for anbringelse på en sikret døgninstitution, men anbringelse på en sikret døgninstitution ikke er eller vil være tilstrækkelig, idet den unge ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort ophold eller fortsat ophold i en sikret afdeling eller døgninstitution uforvarligt. Er der tale om en ung med psykisk afvigende adfærd, skal der foreligge en skriftlig lægefaglig vurdering af, at den unge udviser aktuelle symptomer på en diagnose.

Nævnet har alene kompetence til at træffe afgørelse om anbringelsesformen. Det konkrete anbringelsessted bestemmes af kommunen.

Hvis nævnet træffer afgørelse om tvangsanbringelse, skal der altid tages stilling til genbehandlingsfristen for anbringelsen⁴¹.

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2019 truffet afgørelse om anbringelse i 148 sager. Afgørelserne er beskrevet nærmere i afsnit 5.4.4 om de konkrete sager.

Genoptagelse

I nogle af de sager, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet har fastsat foranstaltninger, vil nævnet skulle behandle sagen igen under et igangværende forbedringsforløb, således at det sikres, at der til enhver tid er den rette indsats over for barnet eller den unge.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan på baggrund af en anmodning fra enten ungekriminalforsorgen, den ansvarlige kommune, den unge, der er fyldt 12 år, eller forældremyndighedsindehaverne, genoptage sagen⁴².

Det er en betingelse for genoptagelse, at der foreligger nye oplysninger, der har væsentlig betydning for indsatsen over for barnet eller den unge, f.eks. ny kriminalitet, ændrede omstændigheder i barnets eller den unges hverdag, eller at den unge unddrager sig tilsynet fra ungekriminalforsorgen eller undlader at efterleve nævnets afgørelse.

38 Ungdomskriminalitetslovens § 15, stk. 1 og 3

39 Ungdomskriminalitetslovens § 16, stk. 1 og 3

40 Ungdomskriminalitetslovens § 17, stk. 1

41 Ungdomskriminalitetslovens § 23

42 Ungdomskriminalitetslovens § 21

Hvis nævnet har truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, kan der ligeledes opstå et behov for, at barnet eller den unge hjemgives før udløbet af den fastsatte genbehandlingsfrist eller før udløbet af forbedringsforløbet. I nogle tilfælde vil det være nævnet, der under en genoptagelsessag skal træffe afgørelse om hjemgivelse, og i andre tilfælde har kommunen kompetencen. Nævnet skal altid træffe afgørelsen, hvis barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet uden samtykke.

Ændring af anbringelsessted vil endvidere i nogle tilfælde kunne føre til, at sagen genoptages. Hvis det i løbet af en anbringelse bliver nødvendigt at ændre anbringelsessted, og der ikke kan opnås samtykke hertil, skal nævnet træffe afgørelse herom. Kommunen har kompetence til at træffe afgørelse om ændring af anbringelsessted med samtykke. Nævnet skal dog straks orienteres. Ændring af anbringelsessted må tidligst effektueres to uger efter afgørelsen, idet nævnet skal have mulighed for at orientere sig i sagen og eventuelt genoptage sagen, inden barnet eller den unge bliver flyttet.

Den fornyede behandling af sagen skal som udgangspunkt ske på et nyt nævnsmøde. Formanden eller en næstformand har dog ved mindre indgribende afgørelser mulighed for at træffe afgørelse på skriftligt grundlag, når der ikke er grund til at antage, at nævnet vil ændre sin afgørelse, eller når betingelserne for ændring eller ophør af foranstaltningerne åbenbart må anses for opfyldt.

Der er i 2019 truffet afgørelse i 82 sager om genoptagelse. Afgørelserne er kort beskrevet i afsnit 5.5 om de konkrete sager.

Genbehandling

Når nævnet træffer afgørelse om tvangsmæssig anbringelse, skal nævnet altid tage stilling til fristen for, hvornår nævnet skal træffe en fornyet afgørelse, hvis anbringelsen skal opretholdes⁴³. Hvis anbringelsen skal opretholdes ud over den fastsatte frist, kræver det, at nævnet genbehandler sagen for at påse, om betingelserne for den tvangsmæssige anbringelse fortsat er opfyldt.

43 Ungdomskriminalitetslovens § 23

44 Ungdomskriminalitetslovens § 55

45 Domstolsprøvelse af en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet vil være undergivet de almindelige regler for domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser.

46 Ungdomskriminalitetslovens § 56

47 Ungdomskriminalitetslovens §§ 47-52.

De nærmere regler om ungekriminalforsorgens tilsyn og reaktionsmuligheder følger af bekendtgørelse nr. 33 af 11. januar 2019 om ungekriminalforsorgens tilsyn med barnets eller den unges efterlevelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse samt bekendtgørelse nr. 34 af 11. januar 2019 om ungekriminalforsorgens reaktioner ved overtrædelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse.

Ungdomskriminalitetsnævnet har genbehandlet to sager om tvangsmæssig anbringelse i 2019.

2.8 Klagemulighed og domstolsprøvelse

Nævnets afgørelser af mere indgribende karakter – blandt andet anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, anbringelse på delvis lukkede, sikrede eller særligt sikrede døgninstitutioner eller afdelinger, opretholdelse af en anbringelse uden samtykke og ændring af anbringelsessted – kan af forældremyndighedsindehaverne og en ung, der er fyldt 12 år, indbringes for Ankestyrelsen. Klagefristen er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Øvrige afgørelser fra nævnet kan ikke påklages til anden administrativ myndighed. I sager, der påklages til Ankestyrelsen, er der ret til gratis advokatbistand under klagesagens behandling⁴⁴.

Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser er forvaltningsafgørelser, og de kan derfor altid indbringes for domstolene, jf. grundlovens § 63⁴⁵. Ankestyrelsens afgørelser kan endvidere indbringes for domstolene inden 4 uger efter, at der er givet meddelelse om afgørelsen⁴⁶.

2.9 Ungekriminalforsorgen og kommunens opgaver efter nævnets afgørelse

Det er ungekriminalforsorgens opgave⁴⁷ at føre tilsyn med de foranstaltninger, som nævnet træffer afgørelse om. Ungekriminalforsorgen er ligesom Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat fordelt på fire afdelinger. Disse er beliggende i henholdsvis København, Næstved, Aarhus og Kolding.

Der er en generel pligt for familierne til at samarbejde med ungekriminalforsorgen. Det indebærer blandt andet, at barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne skal holde sig i kontakt med ungekriminalforsorgen efter dennes nærmere bestemmelse, herunder møde hos og modtage besøg af ungekriminalforsorgen samt overholde de forskrifter, som ungekriminalforsorgen fastsætter for gennemførelse af tilsynet.

Hvis nævnet har fastsat foranstaltninger over for et barn eller en ung, og pågældende efterfølgende unddrager sig tilsynet fra

ungekriminalforsorgen eller undlader at efterleve nævnets afgørelse, skal ungekriminalforsorgen i første omgang træffe foranstaltninger med henblik på at genetablere tilsynet og sikre, at barnet eller den unge efterlever nævnets afgørelse. Hvis de trufne foranstaltninger ikke har den ønskede effekt, skal ungekriminalforsorgen indberette sagen til nævnet, herunder eventuelt anmode om genoptagelse, jf. ovenfor, og underrette barnets eller den unges opholdskommune. Hvis der er tale om en ung, der er henvist til nævnet ved dom, skal kriminalforsorgen ligeledes underrettes.

Ungekriminalforsorgen skal tillige indberette en sag til Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis barnet eller den unge ikke efterlever nævnets afgørelse, og/eller den ansvarlige kommune samtidig ikke træffer de fornødne foranstaltninger med henblik på at sikre dette. Det forudsættes, at ungekriminalforsorgen forud for en indberetning tager kontakt til den ansvarlige kommune med henblik på at få kommunen til at træffe de nødvendige foranstaltninger. Nævnet kan på baggrund af en indberetning pålægge kommunen at gennemføre nævnets afgørelse⁴⁸.

Barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne skal møde hos eller modtage besøg af ungekriminalforsorgen senest 7 dage efter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Næste tilsynsmøde er senest 14 dage efter første møde, hvorefter kontakthypigheden fastsættes ud fra en vurdering af barnets eller den unges forhold. Ungekriminalforsorgen skal endvidere mindst én gang om ugen kontrollere, at barnet eller den unge efterlever nævnets afgørelse.

Ungekriminalforsorgen fører således tilsyn med, at nævnets afgørelse følges, men det er kommunens ansvar, at nævnets afgørelse fuldbyrdes. Kommunen har forskellige redskaber til rådighed for at fuldbyrde nævnets afgørelser. Kommunen fører tilsyn med børn og unge, der er underlagt en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet, herunder med at de straksreaktioner og forbedringsforløb, som nævnet har truffet afgørelse om, til stadighed opfylder deres formål.

En sag skal forelægges for Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis kommunen vurderer, at indsatsen bør revideres, jf. afsnittet om genoptagelse ovenfor. Kommunen kan dog under et barns eller en ungs forbedringsforløb efter serviceloven træffe afgørelse om supplerende

foranstaltninger svarende til de foranstaltninger, som kan indgå i et forbedringsforløb fastsat af nævnet, jf. ovenfor, når det anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte, og der kan opnås samtykke hertil fra forældremyndighedsindehaverne. Kommunen skal vælge den eller de foranstaltninger, der er bedst egnede i forhold til barnets eller den unges problemer og behov. Kommunen har ligeledes mulighed for at iværksætte forbyggende foranstaltninger efter serviceloven, hvis det vurderes relevant ved siden af forbedringsforløbet. Kommunen har derimod ikke mulighed for at anbringe et barn eller en ung, der er i et forbedringsforløb, og en afgørelse om anbringelse vil derfor altid skulle træffes af Ungdomskriminalitetsnævnet⁴⁹.

48 Ungdomskriminalitetslovens § 51, stk. 2

49 Ungdomskriminalitetslovens § 54, stk. 3

3. Nævnets organisation og opgaver

Nævnet sættes i alle landets politikredse, hvilket betyder, at det er nødvendigt med et stort antal nævnsmedlemmer. Der er således udpeget over 200 nævnsmedlemmer på landsplan. Det betyder også, at nævnets sekretariat er beliggende på fire lokationer for at kunne dække hele landet.

3.1 Formandskabet

Formanden og næstformændene er byretsdommere, der beskikkes som nævnsmedlemmer af formanden efter indstilling fra Domstolsstyrelsen. Medlemmerne beskikkes for en periode på 4 år med mulighed for genbeskikkelse⁵⁰. Justitsministeriet beskikkede 51 dommere i forbindelse med nævnets oprettelse i januar 2019. Der er foretaget enkelte beskikkelser og afbeskikkelser i løbet af året. De beskikkede dommere udgør formandskabet i Ungdomskriminalitetsnævnet. En oversigt over beskikkede dommere i 2019 er vedlagt som bilag 1.

Nævnets formand vælges af formandskabet. Formanden for Ungdomskriminalitetsnævnet, Sanne Bager, der er dommer i Københavns Byret, blev valgt af formandskabet den 22. januar 2019. Formandskabet skal vælge indtil fire suppleanter for formanden⁵¹. Den 22. januar 2019 valgte formandskabet tre formandssuppleanter; retspræsident Niels Otto Jensen fra Retten i Hjørring, dommer Søren Hafstrøm fra Retten på Frederiksberg og dommer Jette F. Skole fra Retten i Aalborg.

Ungdomskriminalitetsnævnet skal kunne sættes i hver politikreds, og der skal beskikkes mindst så mange medlemmer til Ungdomskriminalitetsnævnet, at nævnet til enhver tid kan sættes med tre medlemmer i alle landets politikredse på samme tid. Hovedparten af de danske politikredse dækker mere end én retskreds. Der er stor forskel på, hvor mange møder nævnet afvikler

ved de enkelte retter, og derfor er behovet for antallet af dommere også forskelligt i landets 24 retskredse. I tabel 6 er indeholdt en oversigt over nævnets afgørelser i 2019 fordelt på politikredse.

Alle beskikkede dommere har gennemført en særligt tilrettelagt efteruddannelse målrettet håndtering af sager vedrørende børn og unge i alderen 10-14 år, ligesom mange dommere har erfaring fra de kommunale børn- og ungeudvalg. Formanden, formandssuppleanterne og det samlede formandskab har ud over den løbende behandling af nævnets sager nogle nærmere definerede opgaver, som de skal varetage.

⁵⁰ Ungdomskriminalitetslovens § 4

⁵¹ Forretningsordenens § 9, stk. 2

Formandens opgave er at repræsentere nævnet, og formanden skal på nævnets vegne underskrive nævnets årsberetning, bidrage til besvarelser af spørgsmål fra Folketinget og udtalelser til Folketinget Ombudsmand mv. Herudover tilrettelægger formanden med bistand fra sekretariatet nævnets arbejde og fastlægger mødedagene. Nævnets formand er endvidere formand for koordinationsudvalget.

formand, og de kan midlertidigt eller varigt træde i formandens sted.

Formanden har jævnligt dialog med formandssuppleanterne om spørgsmål om nævnets virksomhed. Formandskabet inddrages løbende i spørgsmål af betydning for nævnets arbejde, og der blev den 6. november 2019 afholdt det første formandskabsmøde.

Formandssuppleanterne bistår formanden i varetagelsen af dennes opgaver som

3.2 Nævnsmedlemmer

De kommunalt ansatte nævnsmedlemmer beskikkes af nævnets formand efter indstilling

Tabel 6

Afgørelser i hovedsager fordelt på politikredse

Politikredse	10-14 årige	15-17 årige	I alt
Københavns Politi (Københavns Byret og Retten på Frederiksberg)	60	30	90
Københavns Vestegns Politi (Retten i Glostrup)	32	27	59
Nordsjællands Politi (Retten i Hillerød, Retten i Helsingør og Retten i Lyngby)	15	30	45
Midt- og Vestsjællands Politi (Retten i Holbæk og Retten i Roskilde)	21	17	38
Sydsjællands- og Lolland Falsters Politi (Retten i Nykøbing Falster og Retten i Næstved)	31	22	53
Fyns Politi (Retten i Odense og Retten i Svendborg)	26	26	52
Østjyllands Politi (Retten i Aarhus og Retten i Randers)	32	24	56
Nordjyllands Politi (Retten i Aalborg og Retten i Hjørring)	13	27	40
Midt- og Vestjyllands Politi (Retten i Viborg, Retten i Herning og Retten i Holstebro)	19	33	52
Sydøstjyllands Politi (Retten i Horsens og Retten i Kolding)	24	19	43
Syd- og Sønderjyllands Politi (Retten i Esbjerg og Retten i Sønderborg)	39	39	78
Bornholms Politi (Retten på Bornholm)	1	0	1
Total	313	294	607

fra KL⁵². Medlemmerne beskikkes for en periode på 4 år med mulighed for genbeskikkelse.

De lovgivningsmæssige rammer for antallet af nævnsmedlemmer gælder også for de kommunalt ansatte nævnsmedlemmer. Der er ikke noget krav om, at der skal udpeges nævnsmedlemmer fra alle 98 kommuner. I januar 2019 blev der beskikket 102 nævnsmedlemmer fra 68 forskellige kommuner. Der er foretaget nogle beskikkelser og afbesikkelser i løbet af året.

De kommunalt ansatte nævnsmedlemmer skal have indsigt i sager om social støtte til udsatte børn og unge. Det er ikke afgørende, hvilken stilling de pågældende bestrider.

Det er Rigspolitiet, der indstiller de politiansatte nævnsmedlemmer⁵³, hvorefter de beskikkes af nævnets formand. Medlemmerne beskikkes for en periode på 4 år med mulighed for genbeskikkelse.

Der gælder de samme krav til antallet af politiansatte nævnsmedlemmer, som for øvrige nævnsmedlemmer. Der er ikke noget krav om, at der skal udpeges nævnsmedlemmer fra alle politikredse, men i praksis er det tilfældet. Bornholms Politi er med to nævnsmedlemmer den politikreds, der har færrest udpegede medlemmer. I januar 2019 blev der beskikket 44 nævnsmedlemmer fra de 12 politikredse. Der er foretaget nogle beskikkelser og afbesikkelser i løbet af året.

Nævnsmedlemmerne fra politiet skal have indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde. Der stilles dermed alene krav til nævnsmedlemmernes kompetencer og ikke til deres uddannelsesmæssige baggrund. I praksis er de beskikkede medlemmer dog alle politiuddannede og for de flestes vedkommende med en overordnet stilling som eksempelvis politikommissær.

Rigspolitiet udbyder en efteruddannelse, som politiansatte nævnsmedlemmer skal gennemføre. Uddannelsen varer to dage og har fokus på kriminologisk og forebyggelsesfaglig viden og teori såsom risikofaktorer og beskyttende faktorer i forhold til ungdomskriminalitet.

3.3 Koordinationsudvalget

Ungdomskriminalitetsnævnets koordinationsudvalg består af nævnets formand, et nævnsmedlem indstillet af Rigspolitiet og et nævnsmedlem

indstillet af KL. Udvalgets medlemmer udpeges af den indstillende myndighed eller organisation⁵⁴.

Koordinationsudvalget bestod i 2019 af dommer Sanne Bager fra Københavns Byret (formand), politikommissær Allan Aarslev fra Østjyllands Politi og chef for Børn og Familie Helle Støve fra Favrskov Kommune.

Møder i koordinationsudvalget skal afholdes med passende mellemrum⁵⁵. Udvalget afholdt tre møder i 2019 – henholdsvis i marts, juni og september.

Koordinationsudvalgets opgave er at drøfte spørgsmål om almindelige retningslinjer for nævnets arbejde mv. I 2019 har koordinationsudvalget blandt andet beskæftiget sig med afviklingen af nævns møderne i opstartsfasen, og hvordan kommunerne bedst vejledes vedrørende indstilling og sagsakter i rette kvalitet, herunder gennem tilretning af skabelonen til kommunens indstilling samt eventuel tilretning af håndbogen. Udvalget har endvidere beskæftiget sig med vidensdeling mellem nævnsmedlemmerne på landsplan.

3.4 Sekretariatet

Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariatet er organisatorisk placeret under Rigspolitiet, men det virker uafhængigt af politiets øvrige arbejde.

Sekretariatet har fire afdelinger i henholdsvis København, Næstved, Aarhus og Fredericia. Afdelingerne i København, Aarhus og Fredericia blev etableret den 1. januar 2019, mens afdelingen i Næstved åbnede i maj 2019. Afdelingerne er strategisk placeret, så sekretariatet kan bistå med nævns mødeafviklingen i hele landet.

Sekretariatets ledelse består af sekretariatschef Marianne Ørts Schmidt, sektionsleder Lene Skovsen (København og Næstved) og sektionsleder Jesper Schantz Faurholt (Aarhus og Fredericia).

Det er sekretariatets opgave at yde en kvalificeret juridisk og praktisk servicering af formandskabet, koordinationsudvalget og nævnets andre medlemmer. Sekretariatet skal endvidere blandt andet bistå nævnet med undersøgelse af juridiske problemstillinger, udarbejdelse af afgørelsesudkast, udarbejdelse af oversigter over praksis og nævnets årsberetning, besvarelse af folketingsspørgsmål og udtalelser til Folketinget Ombudsmand⁵⁶.

52 Ungdomskriminalitetslovens §§ 4 og 3, stk. 2

53 Ungdomskriminalitetslovens §§ 4 og 3, stk. 2

54 Ungdomskriminalitetslovens § 7

55 Forretningsordenens § 13

56 Forretningsordenens § 4

4. Opstart af nævnet

4.1 Etablering

Ungdomskriminalitetsnævnet havde ved opstarten den 1. januar 2019 flere praktiske udfordringer, der krævede hurtige løsninger. Blandt andet skulle det afklares, hvor og hvordan nævnsmøder skulle berammes og hvilke børnesagkyndige, der skulle tilknyttes nævnet.

Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat indledte ved opstarten et meget tæt samarbejde med alle landets byretter om berømmelse af sagerne med henblik på at søge fristerne for behandling af sager på nævnsmøde overholdt.

Nævnet har endvidere fra reformens ikrafttræden haft en løbende og hyppig sparring med andre myndigheder for at erfaringsudveksle og sikre, at den nye lovgivning fortolkes ens.

Nævnets hjemmeside www.ungdomskriminalitetsnaevnet.dk var ligeledes noget, som hurtigt skulle være på plads. Siden den 1. januar 2019 har det været muligt at finde information om nævnets organisering og sagens forløb ved nævnet på hjemmesiden. Hjemmesiden henvender sig både til nævnets målgruppe, der omfatter børn og unge i alderen 10-17 år, og deres forældre, samt til blandt andet kommunens sagsbehandlere, nævnsmedlemmer, børnesagkyndige, advokater og tolke.

For at give børn og unge bedre forudsætninger for at forstå sagsforløbet i Ungdomskriminalitetsnævnet blev der i efteråret 2019 etableret et samarbejde med ungekriminalforsorgen og Rigspolitiet om at udarbejde en animeret film, der viser sagsforløbet fra henvisning af en sag til nævnet til det efterfølgende tilsyn i ungekriminalforsorgen, når sagens behandling i nævnet har ført til en afgørelse med foranstaltninger. Der er udarbejdet et vejledningsark til de fagprofessionelle, der derved bliver klædt bedre på til at

gennemgå filmen med barnet eller den unge og tale om processen. Der blev ligeledes taget initiativ til en folder, der kan udleveres til parterne. Herudover er der i nævnet arbejdet målrettet på at sikre en skriftlig formidling, som børn og unge kan forstå.

Nævnets sekretariat har deltaget i samarbejds møder med screeningsenhederne og i kredsrådsmøder i flere politikredse. Der er ligeledes på initiativ fra Københavns Politi oprettet et særligt samarbejdsforum i København med repræsentanter fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat, ungekriminalforsorgen, screeningsenheden ved Københavns Politi samt kommunerne i Københavns politikreds. I flere andre politikredse er der ligeledes afholdt samarbejds møder med deltagelse af de tilhørende kommuner, Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat og ungekriminalforsorgen, ligesom der ved nogle møder har deltaget dommere fra formandskabet.

Sekretariatets afdelinger har endvidere løbende dialog, herunder samarbejds møder, med de lokale afdelinger af ungekriminalforsorgen med henblik på gensidig information om arbejdet med nævnets afgørelser.

Det er landets 98 kommuner, der udarbejder og fremsender størstedelen af det skriftlige materiale, som Ungdomskriminalitetsnævnet træffer sine afgørelser på baggrund af. Det er derfor afgørende for nævnsbehandlingen, at kommunerne kender ungdomskriminalitetsloven og samspillet mellem denne og serviceloven. Ved indledningen af samarbejdet var der behov for en dialog med kommunerne, herunder med henblik på at formidle, hvilke dokumenter nævnet skal gøres bekendt med, hvilke oplysninger der skal fremgå af den ungefaglige undersøgelse, og hvordan indstillingen bedst

udfærdiges, så det er klart for nævnet, hvordan kommunen mener, at sagen skal afgøres og hvorfor. På denne baggrund afholdt sekretariatet i det første halvår af 2019 samarbejds møder med en lang række kommuner.

For yderligere at fremme samarbejdet med kommunerne, afholdt formanden og formands-suppleanterne i juni 2019 et samarbejds møde med Københavns Kommune, Aarhus Kommune og Odense Kommune.

4.2 Børnesagkyndige

Der blev i foråret og sommeren 2019 udpeget i alt 42 børnesagkyndige. Alle udpegede børnesagkyndige er autoriserede psykologer. Ved udpegningen blev der blandt andet lagt vægt på, at pågældende har særlige børnefaglige kompetencer, viden om børn og unges psykiske udvikling samt relevant erfaring med at skabe kontakt til og tale med sårbare børn og unge. Flere af de udpegede børnesagkyndige har en specialistgodkendelse i børnepsykologi.

Der henvises til afsnittet om deltagere i nævns-mødet, hvor det beskrives i hvilke sager, der skal medvirke børnesagkyndige, og de børnesagkyndiges rolle ifølge lovgivningen.

Nævnet har i 2019 været bistået af børnesagkyndige i 419 hovedsager og genoptagelsessager, herunder i 336 sager vedrørende 10-14-årige og i 83 sager vedrørende 15-17-årige.

4.3 Advokater

Ungdomskriminalitetsnævnet skal tilbyde forældremyndighedsindehaverne og en ung, der er fyldt 12 år, gratis advokatbistand i en sag om gennemførelse af en ungefaglig undersøgelse under ophold på en institution, indlæggelse på et sygehus eller benyttelse af et børnehus, anbringelse uden for hjemmet, tilbageholdelse i forbindelse med en anbringelse, samvær og kontakt, opretholdelse af en anbringelse uden samtykke eller ændring af anbringelsessted⁵⁷.

Parterne vejledes om adgangen til gratis advokatbistand i indkaldelsen til nævns mødet. Kommunen har endvidere til opgave, når indstillingen fremsendes, konkret at oplyse parterne om retten til gratis advokatbistand, hvis den ungefaglige undersøgelse peger på, at barnet eller den unge bør anbringes uden for hjemmet⁵⁸. Sekretariatet har i vidt omfang anmodet den ansvarlige kommune om at afklare, hvorvidt

parterne ønsker at gøre brug af retten til gratis advokatbistand med henblik på at undgå udsættelse af sagen som følge af, at parterne på et sent tidspunkt, eventuelt først i forbindelse med nævns mødet, oplyser, at de ønsker advokatbistand.

Er der et ønske om at gøre brug af retten til gratis advokatbistand, vil nævnets sekretariat beskikke en egnet advokat, der har mulighed for at møde. Hvis parterne ønsker en bestemt advokat, søges det altid at beskikke vedkommende. Da nævnet opererer med meget korte tidsfrister, og sekretariatet som oftest først bliver bekendt med ønsket om advokatbistand en uge eller mindre før nævns mødet, har det i nogle tilfælde ikke været muligt at beskikke den ønskede advokat. Hvis det ikke er muligt at beskikke den ønskede advokat, og nævns mødet fastholdes – fordi der ikke har været tungtvejende hensyn at tage til beskikkelse af den pågældende – vil nævnets sekretariat beskikke en anden advokat.

Det bemærkes, at en ung over 12 år og forældremyndighedsindehaverne ikke får beskikket den samme advokat af hensyn til risikoen for modstridende interesser. I forlængelse heraf beskikkes der heller ikke to advokater fra samme advokatfirma for henholdsvis en ung og forældrene. Forældremyndighedsindehaverne kan få beskikket den samme advokat, hvis der ikke foreligger modstridende interesser.

Ungdomskriminalitetsnævnet skal i alle sager om grovere personfarlig kriminalitet overveje, om der er grundlag for anbringelse⁵⁹. Det fremgår endvidere af lovens forarbejder, at tilbuddet om gratis advokatbistand i så fald bør gives snarest muligt efter, at sagen er visiteret til behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet. I tæt på et halvt år tilbød nævnet på denne baggrund gratis advokatbistand i alle sager om grovere personfarlig kriminalitet. Erfaringen fra nævns møderne viste, at nævnets vurdering i sagerne om grovere personfarlig kriminalitet ikke gav anledning til, at børn og unge blev anbragt i videre omfang end ellers. Fra sommeren 2019 har nævnet ændret praksis og ikke givet tilbud om gratis advokatbistand i alle sager om grovere personfarlig kriminalitet, men i stedet foretages der i disse sager en konkret vurdering af, om anbringelse kan være relevant, og i givet fald tilbydes der gratis advokatbistand.

57 Ungdomskriminalitetslovens § 46

58 Ungdomskriminalitetslovens § 35, stk. 3

59 Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 5

Hvis det først under et nævnsmøde har vist sig, at nævnet overvejer anbringelse, f.eks. som følge af at der er fremkommet nye oplysninger, er parterne under nævnsmødet blevet tilbudt gratis advokatbistand, hvilket i nogle tilfælde har betydet en udsættelse af sagen.

I sager der påklages til Ankestyrelsen, er der ret til gratis advokatbistand. Det er Ungdomskriminalitetsnævnet og ikke Ankestyrelsen, der beskikker advokater i klagesager, ligesom det også er nævnet, der afholder udgiften hertil.

I foråret 2019 annoncerede Ungdomskriminalitetsnævnet efter advokater, der var

interesserede i at komme på en liste over advokater, der kan bistå parterne ved nævnsmøder. Sekretariatet anvender nu denne liste, når der beskikkes advokater. Advokater, der ønsker at blive optaget på listen, skal kontakte Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat. Ultimo 2019 var der anført 229 advokater på listen.

I 2019 har barnet eller den unge og/eller en eller begge forældre været repræsenteret ved advokat i 207 hovedsager og genoptagelsessager, herunder i 108 sager vedrørende 10-14-årige og i 99 sager vedrørende 15-17-årige.

5. Nævnets afgørelser i 2019

Formålet med ungdomskriminalitetsloven er at forebygge ungdomskriminalitet og fastlægge målrettede individuelle forebyggende indsatser til barnets eller den unges bedste. Indsatserne skal være helhedsorienterede, bygge på barnets eller den unges egne ressourcer og tilrettelægges på baggrund af en konkret vurdering. Der skal altid tages udgangspunkt i det enkelte barn eller den enkelte unge. Indsatsen skal have en forebyggende effekt og gøre en positiv forskel for barnet eller den unge.

Ungdomskriminalitetsnævnets reaktioner skal være mærkbare og konsekvente, så barnet eller den unge tydeligt forstår, at grænsen for acceptabel adfærd er krydset, og indebære en konsekvent opfølgning over for barnet eller den unge med henblik på at understøtte en kriminalitetsfri tilværelse.

Når en sag henvises til behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet, overtager Ungdomskriminalitetsnævnet kompetencen til at træffe afgørelse i sagen, herunder til at videreføre eventuelle foranstaltninger som allerede er fastsat af kommunen efter serviceloven. Ungdomskriminalitetsnævnet har i udgangspunktet reaktionsmuligheder til rådighed svarende til de eksisterende i det sociale system og under de samme betingelser.

En stor del af de sager, der henvises til nævnet, vedrører børn og unge, som allerede er undergivet foranstaltninger, i nogle tilfælde i form af anbringelse, efter serviceloven. Her er det nævnets opgave at vurdere, om der skal fastsættes et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven, og om de allerede iværksatte foranstaltninger i givet fald er tilstrækkelige til at få barnet eller den unge ud af kriminalitet eller undgå yderligere kriminalitet.

Afgørelsen kan indeholde to elementer: En straksreaktion, som skal være af opdragende og genoprettende karakter, og et længerevarende forbedringsforløb, der skræddersys på baggrund af barnets eller den unges situation og sagens omstændigheder. Der henvises til afsnit 2.7 om afgørelsestyper under rammer og regelgrundlag.

Nævnet skal i alle sager foretage en konkret, individuel vurdering med inddragelse af alle sagens oplysninger med henblik på at fastsætte den reaktion, som vurderes bedst egnet til at få barnet eller den unge ud af en kriminel løbebane.

Nedenfor foretages en gennemgang af de forskellige kategorier af afgørelser, som nævnet har truffet i 2019, herunder om afvisning, om ikke at fastsætte foranstaltninger, om straksreaktion og om forbedringsforløb og anbringelse som led heri.

5.1 Afvisning

Ungdomskriminalitetsnævnet har det første år truffet afgørelse om afvisning i seks sager.

Der er sket afvisning i to tilfælde, hvor den unge skulle afsone en ubetinget fængselsstraf og nåede at fylde 18 år, inden sagen kunne behandles i nævnet.

Der er endvidere sket afvisning i et tilfælde, hvor der skete ophør af en opholdstilladelse for en 13-årig.

Afvisning har i et tilfælde været begrundet i, at den kriminelle handling var begået forud for lovens ikrafttræden, samt i et andet tilfælde, at kriminalitetskravet ikke var opfyldt. Endelig er der sket afvisning i et tilfælde, hvor der var sket henvisning af en 13-årig på baggrund af, at han var mistænkt for voldtægt ved andet seksuelt forhold end samleje, jf. § 216, stk. 1, nr. 1, jf. § 225. Nævnet fandt imidlertid, at forholdet rettelig på grund af de nærmere oplysninger om kriminaliteten burde henføres under straffelovens § 232 og således ikke var at anse for personfarlig kriminalitet. Det var således en yderligere betingelse for, at nævnet skulle behandle sagen, at den unge var i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet, hvilket nævnet ikke fandt var tilfældet.

5.2 Afgørelser om ikke at fastsætte foranstaltninger

I bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven er det forudsat, at der kan forekomme sager, hvor nævnet ikke finder anledning til at fastsætte en straksreaktion eller et forbedringsforløb, og nævnsmødet og drøftelserne på mødet om betydningen og konsekvenserne af kriminalitet og barnets eller den unges generelle trivsel kan være tilstrækkeligt til at sikre, at den pågældende ændrer adfærd. Der er endvidere i bemærkningerne lagt vægt på, at barnets eller den unges tarv altid skal komme i første række.

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2019 i 127 sager truffet afgørelse om ikke at fastsætte foranstaltninger, se fordeling på alder i tabel 5 i afsnit 2.7 om afgørelsestyper under rammer og regelgrundlag.

Nævnet har i flere tilfælde begrundet afgørelsen om ikke at fastsætte foranstaltninger med, at der efter nævnets vurdering ikke var risiko for, at barnet eller den unge ville begå yderligere kriminalitet. Begrundelsen har været anvendt i sager, hvor barnet eller den unge ikke havde begået anden kriminalitet end den kriminelle handling, som resulterede i henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet, og overordnet var i trivsel og i

øvrigt i positiv udvikling. Nævnet har i nogle af disse sager også lagt vægt på, at barnet eller den unge fik god støtte fra ressourcestærke forældre, og at pågældende fortrød eller havde reflekteret over sin kriminelle handling.

I nogle sager har nævnet truffet afgørelse om ikke at fastsætte foranstaltninger, uanset at pågældende modtog eller havde behov for støtte fra kommunen. Dette er primært sket med henvisning til, at barnet eller den unge ikke var kriminalitetstruet. I andre tilfælde har nævnet efter en helt konkret vurdering fundet, at en foranstaltning efter ungdomskriminalitetsloven med tilsyn af ungekriminalforsorgen ikke ville være formålstjenlig. Dette har oftest været på grund af barnets eller den unges personlige forhold, herunder i tilfælde af psykisk funktionsnedsættelse hos barnet eller den unge. Nævnet har i enkelte sager endvidere henvist til, at en psykisk funktionsnedsættelse eller diagnose efter nævnets vurdering havde haft indflydelse på barnets eller den unges evne til at forstå konsekvensen af sine handlinger.

2019-012821

Den unge, der var 12 år gammel, var henvist til nævnet på baggrund af mistanke om vold ved at have taget halsgreb på og skubbet til en anden dreng. Nævnet fandt ikke grundlag for at træffe afgørelse om foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven, idet der ikke var grund til bekymring for, at den unge ville begå ny kriminalitet. Nævnet lagde særligt vægt på, at der ikke forelå oplysninger om, at den unge tidligere havde været voldelig, at han frem til 2018, hvor han var udsat for en voldsom oplevelse i skolen, var i trivsel, og at den unges forældre havde reageret på den ændring hos ham, som både de og skolen oplevede, herunder ved at træffe beslutning om skoleskift, tage kontakt til kommunen og foranledige psykologsamtaler. Der blev endvidere lagt vægt på, at den unge ikke havde faglige vanskeligheder, deltog i de sociale fællesskaber i skoletiden og i øvrigt havde et sundt fritidsliv, som forældrene understøttede.

2019-016318

Den unge, der var 14 år gammel, var henvist til nævnet på baggrund af mistanke om vold ved på en skole i forening med to andre drenge at have tildelt en anden elev knytnæveslag. Nævnet fastsatte ikke foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven og lagde vægt på, at den unge grundlæggende var i god trivsel, og at den bekymring, der kunne være for ham, primært vedrørte hans skolegang og kunne håndteres i skoleregion. Nævnet vurderede, at den unges forældre havde ressourcerne til at støtte ham i den rigtige retning, og at

de var opmærksomme både på hans skolegang og aktiviteter i fritiden. Nævnet lagde vægt på, at familien havde talt sammen om den episode, der havde medført henvisning til nævnet, og at den unge selv havde reflekteret over episoden, og at han var bevidst om, at han skulle håndtere lignende situationer anderledes i fremtiden.

2019-025588

Den unge, der var 16 år gammel, var henvist til nævnet ved dom for røveri ved i forening med to andre personer ved knytnæveslag i ansigtet og under trussel med en kniv at have tvunget forurettede til at udlevere forskellige effekter. Ungdomskriminalitetsnævnet lagde ved afgørelsen om ikke at fastsætte foranstaltninger vægt på, at den unge, der havde været anbragt uden for hjemmet siden 2017, havde haft en ustabil opvækst og var udfordret af, at han ikke var følelsesmæssigt alderssvarende, havde en ADHD problematik og en diagnose med lettere mental retardering med væsentlig påvirkning af adfærd. Han havde så store udfordringer, socialt og intellektuelt, at han i alle vågne timer havde brug for guidning fra en voksen fagperson, som han havde tilknytning og tillid til, og som kunne være regulerende for ham i det omfang, han ikke selv kunne. Han var anbragt i et enkeltmandsprojekt, hvor han profitede positivt af det relationsarbejde, pædagogerne lavede, og han tog imod råd, støtte og guidning, og det var blevet muligt at få ham til at indgå i samarbejde om aftaler. Der var således iværksat tiltag for at sikre en sund udvikling. Nævnet vurderede, at den unges udfordringer bedst kunne imødekommes med fortsatte foranstaltninger efter serviceloven, og at han ikke ville profitere yderligere ved en anbringelse efter ungdomskriminalitetsloven, da det ville betyde, at han skulle forholde sig til flere voksne.

2019-022786

Den unge, der var 14 år gammel, var henvist til nævnet på baggrund af mistanke om at have truet en kvinde med vold mod hende og hendes barn. Ungdomskriminalitetsnævnet traf afgørelse om ikke at fastsætte foranstaltninger og henviste til, at det fremgik, at den unge var diagnosticeret med mental retardering af middelsvær grad, anden ikke organisk psykose og ADHD. Han var udviklingsmæssigt som et mindre barn, og psykosens forklarede hans paranoide beredskab og skrøbelighed, herunder hvorfor han umotiveret og verbalt overfaldt folk på gaden. Han var ikke i stand til at konsekvensberegne eller forstå de følelsesmæssige konsekvenser, hans adfærd havde på andre. Nævnet lagde vægt på lovens formål og fandt, at foranstaltninger i medfør af ungdomskriminalitetsloven efter nævnets opfattelse ikke ville have en hverken forebyggende eller opdragende effekt,

idet det måtte lægges til grund, at den unge som følge af sin psykiske tilstand i vidt omfang ikke var bevidst om sine handlinger. Fastsættelse af foranstaltninger og ikke mindst de tilsynsmæssige forpligtelser ville efter nævnets opfattelse ikke være til den unges bedste men derimod snarere kontraproduktivt i forhold til det behandlingsbehov, han havde. Nævnet henstillede samtidig til, at kommunen iværksatte relevante foranstaltninger efter serviceloven.

5.3 Afgørelser om straksreaktion

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2019 truffet afgørelse om straksreaktion i 16 sager, heraf én vedrørende en 12-årig, 11 vedrørende 13-14-årige og fire vedrørende 15-16-årige, se også fordelingen på alder i tabel 5 i afsnit 2.7 om afgørelses typer under rammer og regelgrundlag. I samme afsnit er begrundelsen for, at der ikke er truffet afgørelse om straksreaktion i flere sager, endvidere berørt.

Henvisning til nævnet var i alle tilfælde sket på baggrund af personfarlig kriminalitet, og i alle sagerne blev barnet eller den unge pålagt at deltage i et møde med en konfliktrådsrådgiver eller en konfliktmægler med henblik på at etablere konfliktmægling eller lignende. Denne type straksreaktion gennemføres ved det første indledende møde med mægleren. Selve konfliktmæglingen forudsætter, at både den unge og forurettede ønsker at deltage i det egentlige mæglingsmøde.

I syv af sagerne havde kommunen indstillet til, at nævnet traf afgørelse om en straksreaktion i form af konfliktmægling. I fem sager havde kommunen alene indstillet til et forbedringsforløb, og i fire af sagerne havde kommunen hverken indstillet til en straksreaktion eller et forbedringsforløb.

I de 16 afgørelser, hvor nævnet i 2019 har vurderet, at der skulle fastsættes en straksreaktion, ses nævnet særligt at have lagt vægt på kriminalitetens karakter og grovhed, der således bliver et udtryk for, at den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at den unges udvikling er i fare.

Formålet med at fastsætte en straksreaktion i form af deltagelse i et møde med en konfliktrådsrådgiver eller en konfliktmægler begrundes i en stor del af afgørelserne med, at konfliktmægling vurderes at have det udviklingsmæssige sigte, at den unge opnår forståelse for, hvad han/hun har udsat den forurettede for, således

at den unge undlader at gøre noget tilsvarende igen.

I afgørelserne nedenfor er der truffet afgørelse om en straksreaktion i form af afholdelse af et møde med en konfliktrådsrådgiver eller en konfliktrådgiver, der har erfaring med mægling mellem børn og unge, med henblik på at der etableres mægling mellem den unge og forurettede.

2019-012836

Den unge, der var 14 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om grov vold ved at have slået og sparket forurettede i ansigtet og på kroppen. Nævnet lagde vægt på, at den unge ved voldsepisoden havde udvist adfærdsproblemer af en sådan karakter, at der var risiko for, at hans udvikling var i fare. Nævnet lagde vægt på, at konfliktrådgivning i dette tilfælde ville have et formålstjenstligt, genoprettende formål, idet forurettede og den unge ikke kunne undgå at støde på hinanden på grund af overlappende vennergrupper, ligesom den unge havde et ønske om at mødes med forurettede og få lagt episoden bag sig. Nævnet vurderede, at det ikke var af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov for støtte at fastsætte et forbedringsforløb, da den unge på det foreliggende grundlag ikke var i en egentlig kriminel løbebane eller i øvrigt i dårlig trivsel og udvikling.

2019-017638

Den unge, der var 14 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke for vold ved i forening med flere drenge blandt andet at have sparket og slået to forurettede gentagne gange på kroppen og i ansigtet, mens flere af drengene filmede. Under hensyn til kriminalitetens karakter, som også indebar grænseoverskridende adfærd, fandt nævnet, at der var risiko for, at den unges udvikling var i fare. Nævnet vurderede, at den unge ville kunne profitere af at deltage i et møde med en konfliktrådsrådgiver eller en konfliktrådgiver, og at der, i fald et konfliktråd/en konfliktrådgivning kunne etableres, ville være mulighed for genopretning af forrettet skade.

2019-013423

Den unge, der var 15 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for vold ved i forening med en anden person at have sparket og trampet forurettede flere gange på kroppen og i hovedet. Nævnet vurderede, at den unge havde adfærdsproblemer eller udviste negativ adfærd af en sådan karakter, at der var risiko for, at hans udvikling var i fare, idet voldsepisoden var af ganske alvorlig karakter. Det var nævnets vurdering, at

den unge ville have gavn af at høre forurettedes oplevelse af episoden, og at dette ville have betydning for, at den unge en anden gang ville undlade at begå vold. Endelig lagde nævnet vægt på, at den unge ifølge oplysninger i sagen havde udtalte problemer med at regulere sine følelser og sin adfærd på en hensigtsmæssig måde, hvilket særligt kom til udtryk i pludselige vredesudbrud, der kunne føre til voldelige episoder som den, der medførte henvisning af til nævnet. Den unge skulle endvidere undergive sig et forbedringsforløb i form af at modtage behandling af sine problemer, herunder vredeshåndtering, ligesom han skulle have udpeget en fast kontaktperson.

5.4 Afgørelser om forbedringsforløb

I 2019 traf Ungdomskriminalitetsnævnet afgørelse om forbedringsforløb i 470 sager, herunder i 239 sager vedrørende 10-14-årige og i 231 sager vedrørende 15-17-årige. I 148 af de 470 sager blev der truffet afgørelse om anbringelse som led i forbedringsforløbet, herunder i 64 sager vedrørende 10-14-årige og i 84 sager vedrørende 15-17-årige.

Nævnet har dermed i 77 % af de sager, der blev behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet i 2019, fundet, at der burde fastsættes et forbedringsforløb, og i 31 % af disse sager er anbringelse en del af forbedringsforløbet.

Forbedringsforløbet kan bestå i en eller flere foranstaltninger, der kan spænde fra, at barnet eller den unge f.eks. skal have en kontaktperson eller passe sin skole, til anbringelse uden for hjemmet.

Et forbedringsforløb er et struktureret og kontrolleret fremadrettet forløb med en varighed af sædvanligvis op til to år, som har til formål at bringe barnet eller den unge tilbage i trivsel og positiv udvikling og væk fra en kriminel løbebane. For en nærmere beskrivelse af forbedringsforløb, herunder om de enkelte foranstaltninger samt anbringelse henvises til afsnit 2.7 om afgørelsestyper under rammer og regelgrundlag.

Det er kriminalitet, som et barn eller en ung er mistænkt eller dømt for, der er årsag til, at barnet eller den unge henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet, og det er nævnets fokus, at indholdet i forbedringsforløbet skal kunne modvirke, at barnet eller den unge begår kriminalitet igen og havner eller fastholdes i en kriminel løbebane eller et kriminelt miljø, f.eks. bandemiljøet. Som anført i bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, skal forbedringsforløbet sammen sættes af foranstaltninger, som er egnede til at

understøtte barnets eller den unges vej ud af kriminalitet og tilbage i trivsel.

Det er afgørende for fastsættelse af de enkelte foranstaltninger i et forbedringsforløb, at nævnet vurderer, at foranstaltningerne kan bidrage til, at barnet eller den unge opnår en sådan grad af trivsel, at han eller hun ikke havner i situationer, der igen fører til kriminelle handlinger. Oplysningerne om barnet eller den unges personlige forhold er i denne sammenhæng de vigtigste. De personlige forhold er indeholdt i den ungefaglige undersøgelse og kan blandt andet omhandle oplysninger om udfordringer, som barnet eller den unge har og tidligere har haft i sin opvækst, oplysninger om den grad af støtte, pågældende får fra sine forældre og øvrige omgivelser, samt oplysninger om øvrige problemer, f.eks. misbrugsproblemer, udadreagerende adfærd, kognitive vanskeligheder mv.

Det er således med udgangspunkt i oplysningerne om den kriminalitet, der er begået, oplysninger om barnet eller den unges personlige forhold, kommunens indstilling samt ikke mindst den dialog, der finder sted på nævnsmødet med barnet eller den unge og forældrene, at det konkrete forløb fastsættes, og afgørelsen træffes på baggrund af en helt konkret vurdering af disse oplysninger.

Når en sag henvises til behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet, overtager nævnet kompetencen til at træffe afgørelse i sagen, herunder til at videreføre eventuelle foranstaltninger som allerede er iværksat af kommunen.

En stor del af de sager, der henvises til nævnet, vedrører børn og unge, som allerede er undergivet foranstaltninger, herunder anbringelse, efter serviceloven. Her er det nævnets opgave at vurdere, om der er behov for at fastsætte et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven, og i så fald hvilke foranstaltninger der skal iværksættes og eventuelt videreføres med henblik på at få barnet eller den unge ud af kriminalitet eller undgå yderligere kriminalitet.

5.4.1 Kriminalitetens betydning for indholdet i forbedringsforløbet

Ved fastsættelse af forbedringsforløbet indgår som anført oplysningerne om den kriminalitet, som barnet eller den unge er mistænkt eller dømt for. Oplysningerne om kriminaliteten kan ofte bidrage til at belyse, hvilke handlemønstre, den unge har, og hvilken situation, den pågældende befinder sig i. Formålet med at inddrage

oplysningerne om kriminaliteten er således ikke at sanktionere eller straffe den unges handling.

I bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven er det i relation til varigheden af forbedringsforløbet anført, at forløbet vil blive fastsat ud fra en vurdering af, hvor stort et behov for opfølgning og opsyn barnet eller den unge vurderes at have. Det er således ikke afgørende, hvilken type kriminalitet barnet eller den unge er mistænkt eller dømt for at have begået, men derimod hvilken grad af støtte, der fremadrettet er brug for, hvis det skal sikres, at barnet eller den unge bringes ud af en potentiel kriminel løbebane og tilbage i trivsel. Det er dog også anført, at meget alvorlig kriminalitet efter omstændighederne i sig selv vil kunne tale for et længerevarende forbedringsforløb.

Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser om forbedringsforløb viser også, at nævnet i meget vidt omfang lægger vægt på kriminalitetens omfang og karakter ved fastsættelse af de enkelte foranstaltninger, ligesom nævnet foretager en vurdering af, i hvilket omfang barnet eller den unge er kriminalitetstruet.

Der er truffet mange afgørelser om, at børn eller unge, som er mistænkt eller dømt for at have begået personfarlig kriminalitet, og som generelt har en udadreagerende adfærd, skal gennemføre et vredeshåndteringsforløb.

Den omstændighed, at kriminaliteten er udøvet i forening med andre, har i flere tilfælde ført til, at nævnet har fundet, at barnet eller den unge bør have en mere struktureret fritid i form af en fritidsaktivitet, skal gå i ungdomsklub og/eller skal være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt om aftenen. Formålet hermed er ofte at få barnet eller den unge væk fra en kriminel omgangskreds og give hverdagen struktur og indhold. Ved fastsættelse af foranstaltninger i form af udpegning af en fast kontaktperson, har nævnet ofte også lagt vægt på, at kontaktpersonen vil kunne støtte barnet eller den unge i, ikke at færdes i et kriminelt miljø eller et miljø, hvor misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer dominerer.

Det er foreskrevet i ungdomskriminalitetsloven, at Ungdomskriminalitetsnævnet i alle sager om grovere personfarlig kriminalitet skal overveje, om der er grundlag for at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet.

Nævnet har fået henvist et stort antal sager på baggrund af mistanke om eller dom for grovere personfarlig kriminalitet, herunder hovedsagligt grov vold efter straffelovens § 245, vold eller trusler om vold mod en person i offentlig tjeneste eller hverv efter straffelovens § 119, samt røveri efter straffelovens § 288.

Uanset, at der er flere sager, hvor nævnet således har overvejet, om barnet eller den unge skulle anbringes uden for hjemmet, har mange af sagerne alligevel ikke ført til en sådan afgørelse. Nævnet har i disse tilfælde efter en konkret vurdering fundet, at mindre indgribende foranstaltninger var tilstrækkelige til at opnå trivsel for barnet eller den unge og afholde pågældende fra igen at begå kriminalitet.

I sager med børn og unge, som har begået flere kriminelle handlinger af grovere karakter og vurderes at være meget kriminalitetstruede, har nævnet dog i mange tilfælde vurderet, at en anbringelse eller fortsat anbringelse uden for hjemmet var nødvendig. Nævnet har i flere af disse tilfælde tillige fundet, at anbringelse skulle ske på en delvis lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling eller på en sikret døgninstitution. Hovedparten af de børn og unge, som anbringes uden for hjemmet er socialt udsatte og kriminalitetstruede i meget høj grad.

5.4.2 Kommunens indstillinger i forhold til nævnets afgørelser

Ungdomskriminalitetsnævnet følger i vidt omfang den indstilling, som kommunen har afgivet.

Det forekommer dog i flere sager, at nævnet har fundet, at der skal fastsættes yderligere foranstaltninger, end kommunen har indstillet til, blandt andet om at barnet eller den unge også skal passe sin skole eller have en fritidsaktivitet. Det forekommer endvidere, at nævnet ikke finder, at der skal fastsættes alle de foranstaltninger, som kommunen har indstillet til, eller at det er en anden foranstaltning, der skal til, for at den unges trivsel øges og afholder den unge fra at begå kriminalitet.

I nogle tilfælde har nævnet fastsat et forbedringsforløb, der i mere væsentligt omfang afviger fra kommunens indstilling. Dette har navnlig gjort sig gældende i tilfælde, hvor kommunen havde indstillet til, at foranstaltninger, som barnet eller den unge allerede var undergivet efter serviceloven, blot skulle videreføres efter serviceloven. I hovedparten af disse tilfælde har nævnet vurderet, at det var påkrævet, at barnet

eller den unge skulle undergives et forbedringsforløb med tilsyn af ungekriminalforsorgen, for at vedkommende ikke begår kriminalitet i fremtiden.

Kommunen havde i størstedelen af de sager, hvor nævnet havde truffet afgørelse om anbringelse, indstillet hertil. Alene i 13 af de 86 sager om anbringelse med samtykke og i to af de 62 sager om tvangsmæssig anbringelse, havde kommunen ikke indstillet hertil.

5.4.3 Indhold i forbedringsforløbene

I de 470 sager, hvori der er truffet afgørelse om et forbedringsforløb, er der fastsat i alt 922 forskellige foranstaltninger svarende til et gennemsnit på to foranstaltninger pr. sag. Se tabel 7, der indeholder en oversigt over antallet af de enkelte foranstaltninger, der er truffet afgørelse om som led i forbedringsforløb. I flere af sagerne vedrørende de 10-11-årige består forbedringsforløbet alene i én foranstaltning. De ældre unge pålægges i videre omfang flere foranstaltninger.

De foranstaltninger, der er truffet afgørelse om i størst omfang, er om ophold i en ungdomsklub, uddannelsessted eller lignende, herunder om fritidsaktivitet, om familiebehandling eller behandling af problemer samt om kontaktperson. Dette gælder for børn og unge i alle aldre.

Der er således i 296 af de 470 afgørelser om forbedringsforløb, svarende til 63 % af sagerne, truffet afgørelse om, at barnet eller den unge skal have udpeget en fast kontaktperson. Formålet med at udpege en kontaktperson er i de fleste tilfælde, at barnet eller den unge skal have en person, som kan motivere pågældende til f.eks. at gå i skole og i at gå til en fritidsaktivitet, motivere den unge til at træffe gode valg med hensyn til omgangskreds mv. og til at sige fra over for pres om at begå kriminalitet, ligesom kontaktpersonen ofte skal hjælpe den unge med at finde et fritidsarbejde. Endelig er formålet i flere tilfælde, at barnet eller den unge skal have en voksen uden for familien at tale fortroligt med.

I 266 af de 470 afgørelser om forbedringsforløb, svarende til 57 % af sagerne, er der truffet afgørelse om, at barnet eller den unge skal modtage familiebehandling eller behandling af sine problemer. Dette kan være både misbrugsbehandling, vredeshåndteringsforløb, ophold i dagbehandlingstilbud eller behandlingsforløb for hele familien, hvor formålet er at bevare familien samlet.

I 201 af de 470 afgørelser om forbedringsforløb, svarende til 43 % af sagerne, er der truffet afgørelse om, at barnet eller den unge skal tage ophold i en ungdomsklub, på et uddannelsessted e.l.lign. Dette består i mange tilfælde i, at barnet skal passe sin skole eller en fritidsaktivitet. Det er i højere grad til de 10-14-årige, at denne foranstaltning er blevet anvendt, end til de 15-17-årige.

Herudover er der i flere sager truffet afgørelse om, at barnet eller den unge skal være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, om praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet samt om formidling af et praktiktilbud. Formidling af praktiktilbud er i videre omfang anvendt i afgørelser vedrørende 15-17-årige end i afgørelser vedrørende 10-14-årige.

Endelig er der truffet enkelte afgørelser om øvrige kategorier af foranstaltninger.

Konkrete afgørelser om forbedringsforløb

2019-014493

Barnet, der var 11 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om vold ved i forening med nogle andre personer at have slået og sparket en anden dreng flere gange.

Nævnet traf afgørelse om, at barnet skulle undergive sig et forbedringsforløb af to års varighed, og herunder

- være hjemme på nærmere fastsatte tidspunkter de enkelte dage i ugen,
- modtage familiebehandling,

Tabel 7

Afgørelser om forbedringsforløb

Afgørelsestype	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Afgørelser om forbedringsforløb med									
• fastsatte hjemmetidspunkter	0	2	5	6	23	7	13	4	60
• ophold i en ungdomsklub, uddannelsessted e.l.lign. (og fritidsaktivitet)	0	7	13	28	74	35	34	10	201
• praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet	0	1	3	1	8	3	2	1	19
• familiebehandling eller behandling af problemer	1	8	13	29	80	53	62	20	266
• døgnophold	0	0	0	0	0	0	0	0	0
• aflastning	0	1	0	0	2	0	0	0	3
• kontaktperson	2	13	15	36	83	49	77	21	296
• praktiktilbud	0	0	0	1	5	7	16	7	36
• anden hjælp	0	1	2	6	15	8	8	1	41

- indgå i en aflastningsordning og
- have udpeget en fast kontaktperson.

Dette var i overensstemmelse med kommunens indstilling. Nævnet lagde vægt på, at barnet var en følelsesmæssigt og relationsmæssigt sårbar dreng, hvis trivsel og udvikling de sidste fem måneder havde været nedadgående, ligesom han havde haft tiltagende vanskeligheder i forhold til sit fritidsliv, idet han var sammen med personer fra en gruppering, der bestod af en del ældre drenge, der var svært kriminalitetstruede, ligesom det fremgik, at han var meget interesseret i bander, rusmidler og kriminalitet. Nævnet lagde vægt på, at barnet havde svært ved at styre sit temperament og blev verbalt og fysisk udadreagerende, når han ikke blev mødt i sine behov. Der havde i perioden fra april 2013 til december 2018 været iværksat massiv udviklende og kompenserende støtte i familien, og siden februar 2019 havde der været iværksat professionel kontaktperson. Nævnet lagde derudover vægt på, at barnet, bortset fra de seneste par måneder, som udgangspunkt havde klaret sig godt i skolen både fagligt og socialt og havde et stabilt fremmøde, ligesom han havde en sund fritidsinteresse med gode bekendtskaber. Nævnet lagde endelig vægt på, at barnets far vidste, at barnet til tider var sammen med personer med en dårlig indflydelse, og at faren ledte efter ham, hvis han ikke kom hjem til tiden. Faren havde derudover vanskeligt ved at sætte grænser for barnet, og han ønskede støtte hertil. Nævnet henstillede til, at barnet fik foretaget en bred psykologisk undersøgelse med henblik på at afklare fremtidige behov. Ved fastsættelse af forbedringsforløbets varighed lagde nævnet vægt på, at der var behov for en længere og mere intensiv indsats samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at standse den negative udvikling og støtte barnet til en bedre fremtid."

2019-014687

Den unge, der var 12 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om vold ved i forening med nogle piger at sparke, slå og spytte på en anden jævnaldrende pige.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af to års varighed, og herunder

- være i dagbehandling
- passe sin skole og ikke have ulovligt fravær,
- tilmeldes og to gange om ugen deltage i en fritidsaktivitet i foreningsregi,
- sammen med sine forældre skulle modtage praktiske pædagogisk støtte i hjemmet, der blandt andet skulle bestå i, at den unge fik

hjælp til at komme afsted i skole og møde til tiden,

- indgå i familiebehandling sammen med sine forældre og
- have en fast kontaktperson.

Kommunen havde indstillet til dagbehandling samt videreførelse af familiekoordinator, kontaktperson og praktisk pædagogisk støtte i hjemmet. Nævnet vurderede, at den unge var kriminalitetstruet, og at der var grund til alvorlig bekymring for hendes sundhed, trivsel og udvikling og i en sådan grad, at der var fare for, at hun var på vej ud i en alvorlig fejludvikling. Nævnet lagde vægt på, at den unge i sit nuværende skoletilbud ikke var i stand til at modtage undervisning, ej heller var motiveret for at deltage aktivt i undervisningen, og at hun udviste en bekymrende adfærd, hvor hun blandt andet altid "havde paraderne oppe". Den unge havde i nogle situationer en uhensigtsmæssig adfærd, hvorfor det skønnedes, at hun havde behov for at få hjælp til at navigere mere hensigtsmæssigt blandt sine omgivelser. Nævnet lagde endvidere vægt på, at det måtte lægges til grund, at hun havde udfordringer, som ikke kunne rummes i normalt skole regi, og at hun havde særlige behov, som bedst kunne understøttes inden for et dagbehandlingstilbud rettet mod normalt begavede unge, ligesom hun selv havde udtrykt ønske om at indgå i dagbehandling.

2019-021872

Den unge, der var 14 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om røveri ved uden for en station i forening med to andre at have udøvet vold mod forurettede, hvorefter den unge fratog forurettede kontanter og nogle enkelte genstande.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb indtil udgangen af skoleåret 2019/2020, og herunder have udpeget en fast kontaktperson.

Kommunen havde indstillet til, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb med vredeshåndtering. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at den unge havde adfærdsproblemer, herunder henset til karakteren af kriminaliteten samt at der var mistanke om flere kriminelle forhold i 2017. Nævnet var opmærksom på, at den unge de seneste måneder havde været i en positiv udvikling. Henset til sagens karakter og til de udfordringer med kriminalitet, uheldig omgangskreds og ustabil skolegang, som den unge havde haft indtil for nylig, var det imidlertid nævnets vurdering, at den positive udvikling fortsat var sårbar, og at det var nødvendigt med støtte for at sikre, at den unge ikke begik yderligere kriminalitet, herunder

for at hjælpe ham til at indgå i hensigtsmæssige og alderssvarende relationer. Det var derfor efter en samlet vurdering nævnets opfattelse, at det af hensyn til den unges særlige behov for støtte var af væsentlig betydning med et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at vende den tidligere negative udvikling og støtte ham til bedre trivsel. Nævnet lagde ved afgørelsen om en kontaktperson, vægt på, at den unge ville profitere af at have tilknyttet en relevant voksen uden for familien, der blandt andet kunne hjælpe ham med at skabe sunde relationer til jævnaldrende, øge bevidstheden om egne handlemønstre, skelne mellem hensigtsmæssig og uhensigtsmæssig adfærd, så han kunne blive bedre til at sige fra, og med at afholde sig fra at begå yderligere kriminalitet. Nævnet fandt ikke anledning til at fastsætte en foranstaltning om vredeshåndtering og lagde herved vægt på, at den unge havde behov for en direkte og kontinuerlig kontakt frem for deltagelse i et fastlagt kursusforløb.

2019-022920

Den unge, der var 13 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om vold ved i forening med to andre at have slået og sparket en anden dreng flere gange.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af et års varighed, og herunder

- passe sin skole uden ulovligt fravær,
- modtage familiebehandling og
- have udpeget en fast kontaktperson.

Kommunen havde indstillet til, at den unge skulle modtage familiebehandling og have udpeget en fast kontaktperson efter serviceloven. Nævnet lagde vægt på, at kommunen og den unges forældre var bekymrede for ham, idet hans trivsel og udvikling var nedadgående. Det fremgik endvidere, at den unge havde svært ved at konsekvensberegne og styre sine impulser, at han færdedes i miljøer med andre unge med bekymrende adfærd, og at han tidligere var endt i slåskampe med andre drenge. Den unge havde skiftet skole tre gange, og hans skolegang havde været præget af mistrivsel, massivt fravær og konflikter med elever og lærere, ligesom han i 2018 ikke gik i skole i omkring 10 måneder. Nævnet lagde endvidere vægt på, at den unges forældre i en årrække havde haft store samarbejdsvanskeligheder i forbindelse med, at de blev skilt, og at de først var begyndt at kunne tale sammen efter, at den unges negative adfærd var eskaleret. Nævnet lagde ved fastsættelse af forbedringsforløbets varighed vægt på, at der var behov for en længere og mere

intensiv indsats med forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at støtte den unge til en bedre fremtid.

2019-023592

Den unge, der var 14 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om røveri ved i forening med nogle jævnaldrende under trussel om vold at have bedt forurettede, der var jævnaldrende, om at udlevere nogle genstande.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af to års varighed, og herunder

- tilmeldes og deltage i en fritidsaktivitet i foreningsregi, dog således at et fritidsjob kunne træde i stedet for fritidsaktiviteten,
- ikke måtte have fravær fra skolen uden lovligt forfald og
- have udpeget en fast kontaktperson.

Kommunen havde indstillet til, at der ikke skulle iværksættes et forbedringsforløb eller en straksreaktion i henhold til ungdomskriminalitetsloven, men at der skulle fortsættes med familiebehandling og en fast kontaktperson efter serviceloven. Nævnet vurderede, at den unge var kriminalitets-truet, og at der var grund til alvorlig bekymring for hans trivsel og udvikling. Nævnet lagde vægt på, at der var bekymring for, at den unge kunne have svært ved at sige nej, når han blev udsat for pres, og at han særligt tidligere havde haft svært ved at passe sin skole. Nævnet lagde ligeledes vægt på, at den unge særligt tidligere havde opsøgt nogle venner, som var en del af et bekymrende miljø, og at han havde et begyndende forbrug af hash.

2019-014849

Den unge, der var 16 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for røveri ved i forening med to andre at have indfundet sig maskerede på en sti og under trussel om vold at have frataget forurettede en taske.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb, indtil han fyldte 18 år, og herunder

- sammen med sin far modtage praktisk pædagogisk støtte i hjemmet i tre måneder, der blandt andet skulle bestå i, at der kom en "morgenvækker",
- modtage familiebehandling i et halvt år sammen med sine forældre,
- have udpeget en fast kontaktperson og
- have formidlet et praktiktilbud.

Kommunen havde indstillet til, at den unge skulle have formidlet et praktiktilbud og have udpeget en fast kontaktperson. Nævnet lagde vægt på, at den unge blev vurderet til at være en letpåvirkelig ung, som havde en omgangskreds, der på nogle punkter ikke var hensigtsmæssig, og at han havde oplyst, at han nogle gange havde følt sig presset til sin begyndende kriminelle adfærd. På den baggrund havde han behov for at få hjælp til at navigere mere hensigtsmæssigt blandt sine omgivelser og modtage støtte til at lære at håndtere sine udfordringer omkring blandt andet mødestabilitet og daglige rutiner, herunder fordi han nogle nætter var oppe til kl. 4.00 og havde svært ved at komme op om morgenen. Nævnet henstillede til kommunen, at der blev foretaget en psykologisk udredning af den unge.

2019-015695

Den unge, der var 17 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved i to tilfælde at have været i besiddelse af henholdsvis hash og hashkugler med henblik på videreoverdragelse samt overtrædelse af våbenloven ved at have været i besiddelse af en 9 mm patron.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb, indtil han fyldte 18 år, og herunder

- deltage i misbrugsbehandling, der skulle være iværksat senest 14 dage fra nævnets afgørelse,
- have udpeget en fast kontaktperson,
- have formidlet et praktiktilbud og
- passe sin uddannelse uden ulovligt fravær, hvis han blev optaget på denne.

Kommunen havde indstillet til, at den unge skulle deltage i misbrugsbehandling og have udpeget en fast kontaktperson. Nævnet lagde vægt på, at den unge var en del af et kriminaliseret ungdomsmiljø, hvor forbrug og salg af hash var hverdag, og at han havde en risikosøgende adfærd. Han var tidligere straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og straffeloven samt gentagne gange sigtet for straffelovsovertrædelser, herunder besiddelse af hash med henblik på videresalg samt trusler, røveri og overtrædelse af våbenbekendtgørelsen. Det fremgik endvidere, at den unge blev bortvist fra sin skole i april 2019 på grund af sin attitude over for andre elever og lærere, og at han ikke bestod sin 9. klasses afgangseksamen i juni 2019. Den unge havde under nævnsmødet oplyst, at han gerne ville starte på VVS-uddannelsen medio oktober 2019. Han skulle dog bestå eksamen for at blive optaget på uddannelsen.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at kommunen i perioden fra efteråret 2017 til foråret 2019 adskillige gange havde talt med den unge og hans mor om særlig støtte i hjemmet, men at familien ikke havde ønsket dette. Nævnet fandt på den baggrund, at den unge var udsat og kriminalitets-truet, og at han havde et særligt behov for støtte. Nævnet vurderede, at der var behov for en hurtig og intensiv indsats med forbedringsforløb efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at standse den negative udvikling og støtte den unge til en bedre fremtid, idet han fyldte 18 år ca. fem måneder efter afgørelsen.

2019-021225

Den unge, der var 15 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for vold ved i forening med to andre at have tildelt en anden dreng flere knytnæveslag på kroppen, mens drengen lå ned.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af et års varighed, og herunder

- passe sin skole uden ulovligt fravær og
- have udpeget en fast kontaktperson.

Dette var i overensstemmelse med kommunens indstilling. Nævnet lagde vægt på, at kommunen var bekymret for den unges trivsel og udvikling, idet kommunen havde mistanke om, at han var en del af en gruppering i en bydel, og at de blev styret af en anden gruppering, der truede dem til at begå kriminalitet. Det fremgik endvidere, at han havde begået flere forskellige kriminelle handlinger. Det fremgik endvidere, at han på sin tidligere skole ofte kom for sent og gik fra undervisningen. Det fremgik derudover, at flere var bange for ham. Det fremgik endelig, at han var blevet forsøgt udredt psykologisk, men at han ikke havde ønsket at samarbejde herom. Nævnet lagde endvidere vægt på, at kommunen under nævnsmødet havde oplyst, at der var sket en positiv udvikling med den unge efter retsmødet, idet han havde ændret sin adfærd, havde skiftet sin vennekreds ud, gik til en fritidsaktivitet flere gange om ugen, at han trivedes på sin nye skole og havde nedbragt sit fravær betydeligt. Nævnet lagde ved fastsættelsen af forbedringsforløbets varighed vægt på, at der var behov for en længere og mere intensiv indsats med forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at standse den negative udvikling og støtte den unge til en bedre fremtid.

2019-020699

Den unge, der var 15 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for vold ved at have slået en anden dreng flere gange i hovedet og på kroppen med knyttet hånd, og for vidnetrusler mod forurettede.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af et års varighed, og herunder

- *passe sin skole eller beskæftigelse,*
- *deltage i en fritidsaktivitet og*
- *samarbejde om en kognitiv udredning af ham.*

Dette var i overensstemmelse med kommunens indstilling. Afgørelsen omfattede dog ikke kommunens indstilling om, at hjemrejser fra den kostskole, den unge gik på, skulle aftales mellem hans mor og skolen, og om at han skulle fortsætte samarbejdet med sin kontaktlærer på skolen. Nævnet lagde vægt på, at den unge færdedes i risikomiljøer og havde en medløberadfærd, der gav bekymring for, om han kunne sige fra over for uhensigtsmæssig adfærd, ligesom han var beskrevet som meget udadreagerende. Nævnet lagde endvidere vægt på, at den unge i sit tidligere skoletilbud ikke blev mødt med mange krav, idet det ofte endte i konflikter, men at han på kostskolen blev mødt med krav og en interesse for bedst muligt at hjælpe ham. Det var kommunens vurdering, at dette i en overgangsperiode kunne give adfærdsmæssige udfordringer. Nævnet lagde blandt andet også vægt på, at den unges mor og hans øvrige familie var en stor beskyttelsesfaktor for ham, ligesom hans mor bakkede op om kostskoleopholdet, hans medicin og sunde fritidsinteresser. Nævnet lagde vægt på, at den unge var diagnosticeret med ADHD, og at han selv havde ønsket at starte ADHD-medicineringen igen. Nævnet var enig med kommunen i, at kostskolen udgjorde en væsentlig beskyttelsesfaktor for den unge, og nævnet vurderede, at det var meget væsentligt for en positiv udvikling, at han og hans mor var meget motiverede for, at han gik på kostskolen og modtog den tilbudte hjælp. Nævnet havde imidlertid ikke i ungdomskriminalitetsloven hjemmel til at træffe afgørelse om nærmere vilkår for opholdet.

5.4.4 Indhold i forbedringsforløb med anbringelse

Ud af de 148 sager om anbringelse skete anbringelse med samtykke i 86 sager, herunder i 38 sager vedrørende 10-14-årige og i 48 sager vedrørende 15-17-årige, se tabel 8.

Der skete anbringelse tvangsmæssigt i 62 sager, herunder i 26 sager vedrørende 10-14-årige og 36 sager vedrørende 15-17-årige. Hovedparten af sagerne om tvangsmæssig anbringelse er truffet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og en ung, der er fyldt 15 år⁶⁰. I nogle sager er der truffet afgørelse om tvangsmæssig anbringelse, selv om forældremyndighedsindehaverne og en ung, der er fyldt 15 år, gav samtykke til anbringelse, idet hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde talte for det⁶¹.

I hovedparten af de sager, hvor der er truffet afgørelse om tvangsmæssig anbringelse, har nævnet vurderet, at der var en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling led alvorlig skade på grund af misbrugsproblemer, kriminel adfærd og andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge, eller på grund af andre adfærds- eller tilpasningsproblemer. I flere sager har afgørelsen om tvangsmæssig anbringelse også været begrundet i utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge. Kun i enkelte sager har overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for, begrundet den tvangsmæssige anbringelse.

Det er kendetegnende for afgørelserne om anbringelse både med og uden samtykke, at børnene og de unge i disse sager har sociale problemer i stort omfang, herunder med misbrug, ligesom flere af dem har haft en meget ustabil tilværelse. Hovedparten af børnene og de unge var allerede anbragt, da nævnet traf afgørelse, og mange af dem havde været anbragt i flere år.

Ungdomskriminalitetsnævnet har i hovedparten af sagerne truffet afgørelse om, at barnet eller den unge skulle anbringes på et åbent anbringelsessted. Dette er således sket i 109 af de 148 sager om anbringelse, se tabel 9 om de enkelte former for anbringelse.

I 12 sager er der truffet afgørelse om anbringelse på delvist lukket døgninstitution eller afdeling, og i 23 sager om anbringelse på en sikret døgninstitution. Der er ikke truffet afgørelse om anbringelse på delvist lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling eller sikret døgninstitution af børn og unge i alderen 10-12 år. Afgørelserne fordeler sig primært på børn og unge i alderen 13 til 16 år. Der er alene truffet én afgørelse om anbringelse på særligt sikret afdeling, hvilket skete i en sag om en 14-årig.

60 Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 2

61 Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 3

I flere af sagerne om anbringelse har Ungdomskriminalitetsnævnet også truffet afgørelse om andre foranstaltninger. I nogle sager er der endvidere truffet afgørelse om tilbageholdelse i forbindelse med anbringelse og afbrydelse af samvær og kontakt med en eller begge forældre.

Konkrete afgørelser om forbedringsforløb med anbringelse

2019-015432

Den unge, der var 12 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om vold ved efter aftale med to andre piger at have slået og sparket en jævnaldrende pige.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af et års varighed, og herunder være anbragt uden for hjemmet med samtykke.

Kommunen havde indstillet til, at forældrene skulle undergive sig et forbedringsforløb med støtte i hjemmet, og at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af 2 års varighed, herunder at der skulle ske anbringelse uden for hjemmet på en delvis lukket døgninstitution i minimum et halvt år og efterfølgende på et åbent anbringelsessted. Nævnet lagde vægt på, at det måtte anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov for støtte, at hun blev anbragt uden for hjemmet. Den unge havde inden for det seneste års tid været i en

Tabel 8

Nævnets afgørelser om anbringelse 10-17-årige

	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Anbringelse med samtykke	0	1	4	14	19	15	23	10	86
• Heraf hvor kommune havde indstillet til anbringelse	0	1	4	13	14	12	20	9	73
• Heraf hvor barnet/den unge var anbragt forud for nævnets afgørelse	0	1	1	10	15	11	18	8	64
Tvangsmæssig anbringelse	1	0	3	4	18	16	12	8	62
• Heraf hvor kommune havde indstillet til anbringelse	1	0	2	3	18	16	12	8	60
• Heraf hvor barnet/den unge var anbragt forud for nævnets afgørelse	1	0	2	2	13	14	12	8	52

negativ udvikling, herunder med voldelig adfærd. Den unges forældre følte sig magtesløse over for hende, og hun havde ikke respekt for dem. Forældrene havde, grundet deres egne udfordringer fra tidligere oplevelser i udlandet, vanskeligt ved at imødekomme den unges behov. Det var påkrævet, at fagprofessionelle personer hjalp hende med hendes udfordringer, f.eks. i forhold til sociale rammer for hende. Nævnet fandt, at der ikke var hjemmel i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet til at fastsætte et forbedringsforløb alene rettet mod forældrene, som indstillet af kommunen. Nævnet henstillede i stedet til kommunen at vurdere, om der var grundlag for at meddele et forældreplæg efter reglerne i lov om social service § 57 a, jf. lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 13, stk. 5.

2019-022397

Den unge, der var 13 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om forsøg på røveri ved uden for en forretning i forening med en anden person under anvendelse af slag og spark at have forsøgt at fratage forurettede nogle genstande samt en mistanke om vold ved i forening med to andre blandt andet at have tildelt en forurettet et knytnæveslag i ansigtet.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af to års varighed, og herunder

- være anbragt uden for hjemmet med samtykke.

Dette var i overensstemmelse med kommunens indstilling. Nævnet lagde ved afgørelsen om anbringelse uden for hjemmet vægt på, at den unge havde udfordringer med at behovsudsætte, hans til tider grænsesøgende adfærd, at han havde svært ved at reflektere over egen og andres adfærd, og derfor havde svært ved at mærke, hvor andres grænser gik, havde svært ved at se egne begrænsninger, havde en fysisk og verbal udadreagerende adfærd både mod voksne og børn, og at han let lod sig påvirke af andre og havde relationer i bandemiljøet. Den unges mor havde oplyst, at det var svært for hende at få den unge til at lytte, at han ikke lyttede til hendes anvisninger, samt at hun ved flere lejligheder havde beskrevet, at hun følte sig magtesløs over for ham. Der havde været flere konflikter mellem den unge og hans mor, og tidligere iværksatte foranstaltninger i hjemmet havde ikke været tilstrækkelige til at sikre hans trivsel og udvikling. Den unges mor var enig i anbringelsen. Nævnet fandt, at den unge var i mistrivsel, herunder at han havde behov for

Tabel 9

Anbringelsesform 10-17-årige

	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Anbringelse efter § 14 - åbent anbringelsessted	1	1	7	13	25	20	28	14	109
Anbringelse efter § 15 - delvist lukket døgninstitution	0	0	0	1	4	3	2	2	12
Anbringelse efter § 16 - sikret døgninstitution	0	0	0	4	7	5	5	2	23
Anbringelse efter § 17 - særligt sikret afdeling	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Afgørelse om tilbageholdelse i forbindelse med anbringelse	0	0	0	0	0	3	0	0	3

kontinuerlighed og omsorg i hverdagen for herigennem at skabe en hensigtsmæssig identitetsdannelse og forbedre sin evne til at indgå i sociale relationer, således at hans trivsel ville øges. Videre fandt nævnet, at den unges mor i øjeblikket ikke havde de fornødne ressourcer til at varetage hans trivsel og udvikling, hvorfor nævnet vurderede, at en fortsat anbringelse uden for hjemmet var nødvendig for at imødekomme den unges særlige behov for støtte.

2019-022596

Den unge, der var 14 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om forsøg på grov vold mod to andre beboere på en institution samt trussel om vold mod to medarbejdere på institutionen.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af et års varighed, og herunder

- være anbragt uden for hjemmet med samtykke og
- passe sin skole uden ulovligt fravær, og om tre måneder gå i skole hver dag.

Kommunen havde indstillet til, at anbringelsen af den unge efter serviceloven skulle videreføres, og at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven og herunder skulle passe sin skole og deltage i en udredning i psykiatrien. Nævnet lagde vægt på, at den unge havde været anbragt uden for hjemmet med samtykke siden december 2018, og at kommunen vurderede, at det var afgørende for hans udvikling og trivsel, at han modtog professionel pædagogisk støtte samt en tydelig struktur i sin hverdag, og at støtten kunne videreføres til skolen. Kommunen havde kendt den unge og hans familie siden december 2014, idet den unge havde kraftige vredesudbrud i skolen samt fravær, og der havde tidligere været iværksat § 11-forløb, kontaktpersonordning, aflastning og praktisk pædagogisk støtte i hjemmet. Den unge havde skiftet skole flere gange på grund af sin udadreagerende og truende adfærd over for elever og personale. Nævnet lagde derudover vægt på, at der var en mistanke om alvorlig kriminalitet, som vurderedes at kunne have fået alvorlige konsekvenser for den unge, hvis han havde været over 15 år på gerningstidspunktet. Nævnet lagde endelig vægt på, at den unge i forbindelse med sine vredesudbrud tidligere havde truet elever og personale. Nævnet fandt på den baggrund, at den unge havde behov for professionel pædagogisk støtte samt tydelige og strukturerede rammer. Nævnet lagde ved fastsættelsen af forbedringsforløbets varighed vægt på, at der var behov for en længere og mere

intensiv indsats med forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at standse den negative udvikling og støtte den unge til en bedre fremtid. Nævnet henstillede til, at der blev foretaget en psykologisk/psykiatrisk udredning af den unge

2019-024337

Den unge, der var 16 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for vold ved i forening med flere andre at have slået og sparket forurettede i ansigtet og på kroppen.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb, indtil han fyldte 18 år, og herunder

- være anbragt uden for hjemmet med samtykke,
- efter kommunens nærmere bestemmelse skulle indgå i skole, praktik eller beskæftigelse,
- modtage misbrugsbehandling og
- have udpeget en fast kontaktperson.

Dette var i overensstemmelse med kommunens indstilling. Nævnet lagde vægt på, at den unge hverken var under uddannelse eller i beskæftigelse på trods af hans gode faglige evner. Den unge havde et hashmisbrug, som han havde brug for hjælp til at komme ud af, og han havde selv udtrykt et ønske om at stoppe med at ryge hash. Nævnet lagde ved afgørelsen om, at den unge skulle have udpeget en fast kontaktperson, vægt på, at den unge var dømt for at have begået vold, røg hash og oplevede problemer med at styre sit temperament og til tider fremstod truende, ligesom den unge havde oplevet flere svigt, havde udfordringer med at skulle indgå i faste rammer og behovsudsætte, og havde haft selvmordstanker og selvskadende adfærd. Nævnet lagde ved afgørelsen om anbringelse uden for hjemmet vægt på oplysningerne om den unges forhold, herunder at han havde udfordringer med at behovsudsætte, hans til tider truende adfærd og vrede, at han havde oplevet flere svigt, havde haft mange konflikter med sin mor og havde udfordringer med at respektere de rammer og regler, som hans mor fastsatte. Endvidere blev der lagt vægt på, at han allerede var anbragt uden for hjemmet, og at tidligere iværksatte foranstaltninger i hjemmet ikke havde haft den ønskede effekt, ligesom den unge og hans mor samtykkede til anbringelsen. På baggrund af ovenstående fandt nævnet, at den unge var i mistrivsel, herunder at han havde behov for en tryk base i hverdagen, hvor han kunne arbejde med sine udfordringer og skabe en hensigtsmæssig identitetsdannelse, således at hans trivsel kunne øges. Videre fandt nævnet, at der i hjemmet

ikke var de fornødne ressourcer og overskud til at varetage den unges trivsel og udvikling, hvorfor nævnet vurderede, at en fortsat anbringelse uden for hjemmet var nødvendig for at imødekomme hans særlige behov for støtte.

2019-012185

Den unge, der var 17 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved at have været i besiddelse af hash med henblik på videreoverdragelse.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb, indtil den unge fyldte 18 år, og herunder

- være anbragt uden for hjemmet med samtykke,
- være anbragt på en delvis lukket døgninstitution,
- modtage misbrugsbehandling og
- have udpeget en fast kontaktperson.

Kommunen havde indstillet til et forbedringsforløb med videreførelse af en fast kontaktperson, misbrugs- og familiebehandling. Kommunen havde således ikke indstillet til, at den unge skulle anbringes. Nævnet lagde ved beslutningen om anbringelse som led i forbedringsforløbet vægt på underretningerne om forholdene i hjemmet, oplysningerne om at konfliktniveauet mellem den unge og forældrene aktuelt var meget højt, herunder oplysningerne om, at den unge i ca. fire måneder ikke havde været velkommen til at sove i forældrenes hjem og ikke havde været i skole i mere end to måneder. Der blev endvidere lagt vægt på den unges aktuelle misbrug, samt at det med de iværksatte foranstaltninger ikke havde været muligt at fastholde den unge i en konstruktiv udvikling uden kriminalitet. Nævnet vurderede således, at den unges forældre ikke havde de fornødne ressourcer til at varetage den unges trivsel og udvikling, samt at de af kommunen iværksatte foranstaltninger ikke havde haft den ønskede effekt. Nævnet lagde endeligt vægt på, at både den unge og forældrene var enige i anbringelsen. Nævnet vurderede ved afgørelsen om anbringelse på en delvis lukket døgninstitution, at det var afgørende for den socialpædagogiske behandling at kunne aflåse yderdøre og vinduer i perioder, samt at den unge kunne fastholdes fysisk, idet der var risiko for, at hans sundhed eller udvikling led alvorlig skade på grund af kriminel adfærd samt misbrugsproblemer.

2019-015243

Den unge, der var 15 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for vold mod nogen i offentlig

tjeneste ved at have udøvet vold mod en medarbejder på en institution.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af to års varighed, og herunder

- være anbragt uden for hjemmet uden samtykke,
- kunne tilbageholdes i op til 14 dage i forbindelse med anbringelsen og
- have samvær, brev-, mail- og telefonforbindelse til sin mor afbrudt i 3 måneder.

Kommunen havde indstillet til anbringelse på en sikret døgninstitution samt afbrudt samvær. Nævnet vurderede, at der ved den unges ophold i hjemmet var åbenbar risiko for, at hans sundhed eller udvikling led alvorlig skade på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af ham, og på grund af hans misbrugsproblemer, kriminelle adfærd, svære sociale vanskeligheder og andre adfærds- og tilpasningsproblemer, ligesom der var begrundet formodning om, at hans problemer ikke kunne løses i hjemmet. Nævnet lagde vedrørende anbringelsen uden for hjemmet uden samtykke vægt på, at den unge havde brug for tydelige rammer og en struktureret hverdag, der kunne bidrage til forudsigelighed og tryghed, så han undgik at komme i pressede situationer og reagere uhensigtsmæssigt. Den unge havde også brug for støtte til at påtage sig et ansvar for sit eget liv og til at lade sin mor bære ansvaret for hendes liv. Den fornødne støtte var efter nævnets vurdering ikke mulig at opnå i hjemmet, herunder på grund af forældrenes egne adfærds- og helbredsmæssige udfordringer. Samtidig var det nævnets vurdering, at det var nødvendigt for den unge, at han blev støttet i at kontrollere kontakten til familie og netværk, og at han i perioder helt blev skærmet for henvendelser, herunder særligt fra sin mor. Nævnet lagde ved afgørelsen om opholdsstedets mulighed for at tilbageholde den unge i op til 14 dage i forbindelse med anbringelsen vægt på, at der, under hans ophold på en åben døgninstitution, kunne være behov for at tilbageholde den unge med henblik på at fastholde ham i en positiv udvikling og skærme ham for de indtryk udefra, herunder henvendelserne fra hans mor, som fik den unge til at reagere så voldsomt, og som satte ham tilbage i hans udvikling. Nævnet lagde ved afgørelsen om at afbryde forbindelsen mellem den unge og hans mor vægt på, at den unge blev meget påvirket af henvendelser fra sin mor, og at kontakten med hende ofte fik ham til at reagere voldsomt, herunder voldeligt. Samtidig havde den unge selv over for nævnet givet udtryk for, at det for nuværende var hans ønske ikke at

have kontakt med sin mor. For at tilgodese formålet med anbringelsen var det nødvendigt for en periode at afbryde forbindelsen mellem den unge og hans mor, således at hans behandling ikke blev modarbejdet.

2019-025094

Den unge, der var 15 år, var henvist til nævnet på baggrund af en dom for vold ved i forening med en anden blandt andet at have slået forurettede flere gange i hovedet med knyttet hånd og sparket forurettede i hovedet og på kroppen, mens vedkommende lå ned, samt for overtrædelse af bekendtgørelse om euforiserende stoffer ved at have forsøgt at skaffe sig i besiddelse af en ukendt mængde hash, amfetamin og ecstasy (MDMA) til eget brug, samt et forhold af bedrageri og et forhold af ulovlig omgang med hittegods.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af et års varighed, og herunder

- være anbragt uden for hjemmet uden samtykke (trods samtykke),
- være anbragt på en sikret døgninstitution for en periode,
- have ændret sit anbringelsessted (uden samtykke) og
- modtage behandling af sit stofmisbrug.

Kommunen havde indstillet til, at den unge skulle anbringes uden for hjemmet uden samtykke på en sikret døgninstitution, og at han skulle have foretaget en neuropsykologisk undersøgelse. Nævnet fandt, at der på grund af den unges misbrugsproblemer og kriminelle adfærd var begrundet formodning for, at hans problemer ikke kunne løses i hjemmet, og at der var åbenbar risiko for, at hans sundhed eller udvikling led alvorlig skade. Med hensyn til anbringelse på en sikret døgninstitution, fandt nævnet, at det var absolut påkrævet for at afværge, at den unge skadede sig selv eller andre, og at risikoen for skade ikke på forsvarlig måde kunne afværges ved andre mere lempelige forholdsregler. Nævnet lagde vægt på, at den unge havde adfærdsproblemer, herunder på baggrund af karakteren og omfanget af den kriminalitet, som han var dømt for at have begået i forening med en anden, hvilket indikerede en uhensigtsmæssig omgangskreds. Den unge var særdeles kendt af politiet og havde et misbrug af euforiserende stoffer, herunder hash, amfetamin, ecstasy og kokain, ligesom han havde snuffet deodorant. Han havde siden august 2019 været frivilligt anbragt på en døgninstitution, der tilbød misbrugsbehandling, uden at dette havde vendt den negative udvikling. Han var gentagne gange

rømmet fra døgninstitutionen, havde taget euforiserende stoffer, ligesom han var mistænkt for at have begået kriminalitet under anbringelsen. Det var således efter en samlet vurdering nævnets opfattelse, at det var af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov for støtte med et forbedringsforløb og som led heri en anbringelse efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at sikre en positiv udvikling og støtte til bedre trivsel. Nævnet lagde ved afgørelsen om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke vægt på, at den unges problemer med euforiserende stoffer og kriminalitet var af et sådant omfang, at det ikke kunne løses under hans ophold i hjemmet, men alene ved hjælp af massiv støtte fra professionelle. Både den unge og forældremyndighedsidehaverne havde givet samtykke til, at han blev anbragt uden for hjemmet, og for en periode på en sikret døgninstitution. På baggrund af formålet med anbringelsen, herunder afrusning og misbrugsbehandling, sammenholdt med hans historie med rømninger, misbrug og mistanke om kriminalitet under den frivillige anbringelse, fandt nævnet det nødvendigt at træffe afgørelse om, at den unge skulle anbringes tvangsmæssigt på trods af, at der på mødet forelå samtykke til anbringelsen. Nævnet lagde ved afgørelsen om anbringelse på en sikret døgninstitution vægt på, at den unge tidligere havde været anbragt på en åben institution, og gentagne gange var rømmet fra stedet og under disse rømninger havde taget euforiserende stoffer og var mistænkt for at have begået kriminalitet. Det var nævnets vurdering, at det var nødvendigt for at bringe den unge tilbage i trivsel, at han kom ud af sit stofmisbrug. Det ville derfor for en periode være nødvendigt for den socialpædagogiske behandling, at den unge blev placeret i et miljø med en meget fast behandlingsmæssig ramme, hvor han kunne støttes i at træffe sunde beslutninger samt opnå en højere grad af selvkontrol, og hvor han tillige blev afholdt fra at søge stofmisbrugsmiljøer. Det var derfor nødvendigt, at den unge blev anbragt et sted, hvor det var muligt at aflåse yderdøre og vinduer, samt at den unge kunne fastholdes fysisk således, at hans sundhed og udvikling ikke led alvorlig skade på grund af risiko for rømning, kriminel adfærd og stofmisbrug. Kommunen havde indstillet til, at den unge fik foretaget en udredning ved en neuropsykologisk undersøgelse. Nævnet fandt ikke, at det fremgik klart af ungdomskriminalitetsloven, at nævnet havde kompetence til at træffe afgørelse om en neuropsykologisk udredning. Nævnet kunne dog tilslutte sig, at der blev iværksat en neuropsykologisk udredning af den unge og henstillede til, at resultatet af en eventuel udredning blev indtænkt i handleplanen.

2019-020940

Den unge, der var 13 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om to tilfælde af trussel om vold mod en medarbejder på det opholdssted, hvor den unge var anbragt.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb af to års varighed, og herunder

- være anbragt uden for hjemmet med samtykke,
- være anbragt på en sikret døgninstitution,
- have ændret sit anbringelsessted (uden samtykke) og
- modtage behandling af sine problemer, herunder miljøterapeutisk behandling.

Dette var i overensstemmelse med kommunens indstilling, idet kommunen dog havde indstillet til tvangsmæssig anbringelse trods samtykke. Ved afgørelsen om, at den unge fortsat skulle være anbragt uden for hjemmet, lagde nævnet vægt på, at den unge havde alvorlige adfærds- og tilpasningsproblemer og var kriminalitetstruet, idet hun i en ung alder allerede havde været i kontakt med politiet flere gange. Nævnet vurderede, at den unges trivsel og udvikling ikke kunne sikres ved anbringelse i åbent eller delvis lukket regi, hvorfor hun skulle anbringes på en sikret døgninstitution, hvor hun kunne modtage den nødvendige støtte og behandling. Det fremgik af sagens oplysninger, at den unge ikke umiddelbart formåede at reflektere over, at hun kunne gøre andre fortræd, hvorfor nævnet vurderede, at hun var til fare for sig selv og andre. Nævnet lagde vægt på, at den unge havde været anbragt på flere åbne institutioner, som hun flere gange var rømmet fra, og at hun var truende og udadreagerende over for personalet. Ligeledes socialiserede den unge sig med ældre personer i det kriminelle bandemiljø, når hun rømmede. Hun var gentagne gange blevet afhentet i fremmede biler af unge og ældre mænd, og hendes mor formodede, at hun prostituerede sig. Det vurderedes på den baggrund, at det nuværende anbringelsessted ikke havde de nødvendige ressourcer til at sikre og skærme den unge. Den unge havde behov for ikke at kunne vælge sit anbringelsessted til og fra, og at der skabtes afstand mellem hende og hendes kriminelle bekendtskabskreds i bandemiljøet. Nævnet lagde herved blandt andet vægt på, at den unge gennemgående var beskrevet som en stærkt tilknytnings- og følelsesmæssigt forstyrret pige, der havde vanskeligheder af omfattende karakter. Hun havde en udadreagerende adfærd, som kom til udtryk ved, at hun gentagne gange havde optrådt voldeligt over for personale på de institutioner, hvor hun var anbragt, ligesom hun

havde ødelagt inventar og reagerede meget voldsomt og eksplosivt i kravsituationer. Endvidere havde den unge en grov attitude over for medarbejdere, en grov ligegyldighed over for andres følelser og nedsat ansvarsfølelse og respekt for normer og forpligtelser. Den unge var traumatiseret af en barndom med svigt, havde PTSD-lignende symptomer og emotionelle vanskeligheder, ligesom det var vurderet, at hun havde en behandlingskrævende depression. Det fremgik ligeledes, at hun trods sin unge alder havde haft et hashmisbrug. Nævnet vurderede herefter, at der var grundlag for at iværksætte et længerevarende behandlingsforløb i et sikret miljø, idet den unge havde behov for intensiv behandling af sine problemer.

2019-013994

Den unge, der var 14 år, var henvist til nævnet på baggrund af en mistanke om vold mod person i offentlig tjeneste ved at have truet en ansat på en institution med et våben med henblik på at få den ansatte til at udlevere en genstand.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb, og herunder være anbragt uden for hjemmet uden samtykke (trods samtykke) frem til den unge fyldte 18 år og være anbragt på en særligt sikret døgninstitution.

Dette var i overensstemmelse med kommunens indstilling. Nævnet lagde ved afgørelsen om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke vægt på, at der på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af den unge, kriminel adfærd samt andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos den unge var åbenbar risiko for alvorlig skade på hans sundhed og udvikling, og at der var begrundet formodning om, at problemerne ikke kunne løses i hjemmet. Den unges forældre var på grund af deres egne begrænsede personlige ressourcer, ustabile og turbulente livsførelse samt misbrugsproblemer ikke i stand til at varetage omsorgen og ansvaret for den unges basale behov samt varetage ansvaret for hans psykiatriske, følelsesmæssige, adfærdsmæssige og sociale problemer. Den unge var mistænkt for vold mod en person i offentlig tjeneste, og det fremgik af sagens oplysninger, at han gentagne gange igennem en længere periode havde udvist personfarlig adfærd, og der var på hans værelse fundet adskillige hjemmelavede våben. Han havde behov for guidning fra personale hele døgnet i forhold til rammesætning, opretholdelse af et tilfredsstillende niveau af egen trivsel, at afværge selvskade samt for at undgå, at han udøvede vold/overgreb mod børn og voksne. Da den unge ville blive 15 år kort efter nævnets afgørelse, var der risiko for, at han ville trække sit samtykke til

anbringelsen, hvorfor det var nævnets vurdering, at anbringelse på trods af forældrenes samtykke, skulle ske tvangsmæssigt, idet hensynet til den unge på afgørende måde talte for, at han fortsat skulle være anbragt med massiv voksenstøtte. Nævnet var også enige om, at anbringelse af den unge skulle ske på en særlig sikret døgninstitution, idet det var absolut påkrævet for at afværge, at han skadede sig selv eller andre, og risikoen for skade ikke på forsvarlig måde kunne afværges ved andre, mere lempelige forholdsregler, og idet anbringelse på en sikret døgninstitution ikke ville være tilstrækkelig, da han ved en forudgående særlig voldelig adfærd havde gjort ophold i en sikret afdeling eller døgninstitution uforsvarligt. Der var betydelig og alvorlig risiko for, at den unge gjorde skade på sig selv og/eller andre, idet han i foråret 2019 havde udvist en eskalerende personfarlig og selvskadende adfærd. Den unges afvigende og særligt voldelige adfærd gjorde det påkrævet, at han havde ophold i sikrede rammer, som kunne afværge og håndtere både potentiel selvskade og skade på andre af både voldelig og seksualiseret karakter. Samlet vurderede nævnet, at der var behov for en længere og mere intensiv indsats efter ungdomskriminalitetsloven samt tilsyn af ungekriminalforsorgen for at vende den negative udvikling og støtte den unge til en bedre fremtid.

5.5 Sager om genoptagelse

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2019 truffet afgørelse om genoptagelse i 82 sager, herunder vurderet, om der forelå nye oplysninger, der havde væsentlig betydning for indsatsen over for barnet eller den unge.

En stor del af sagerne blev behandlet på ny, fordi barnet eller den unge ikke havde overholdt det fastsatte forbedringsforløb, rømmede fra anbringelsesstedet eller havde begået ny kriminalitet. Nogle sager blev endvidere genoptaget, fordi der skulle ske ændring af anbringelsessted. Nævnet har ikke truffet afgørelse om hjemgivelse i forbindelse med en genoptagelsessag. I en stor del af sagerne traf nævnet afgørelse om ændring af forbedringsforløbet, herunder f.eks. om ændring af en foranstaltning eller ændring af anbringelsessted.

Ungdomskriminalitetsnævnet har i 2019 genbehandlet to sager om tvangsmæssig anbringelse i forbindelse med udløbet af en fastsat frist for genbehandling.

6. Klagesager i Ankestyrelsen samt domstolsprøvelse

6.1 Ankestyrelsens afgørelser

I 2019 traf Ankestyrelsen afgørelse i 24 sager, hvori der var klaget over Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse.

I 11 af disse sager traf Ankestyrelsen afgørelse om at ophæve eller ændre i hele eller dele af nævnets afgørelse om anbringelse mv., og i 13 sager stadfæstede Ankestyrelsen nævnets afgørelse.

Ophævelse eller ændring af afgørelser truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet

I to sager ophævede Ankestyrelsen nævnets afgørelse om anbringelse som følge af, at Ankestyrelsen vurderede, at der ikke var grundlag for anbringelse.

I fire sager ophævede Ankestyrelsen nævnets afgørelse om anbringelse af formelle grunde som følge af, at nævnet ikke havde taget stilling til, om betingelserne for ændring af anbringelsessted var opfyldt. Nævnet blev herved opmærksom på, at nævnet i de sager, hvor et barn eller en ung flyttes fra f.eks. en delvis lukket døgninstitution til en sikret døgninstitution - udover at tage stilling til, om betingelserne for anbringelse på en sikret afdeling er opfyldt - også skal tage stilling til, om betingelserne for ændring af anbringelsessted i ungdomskriminalitetslovens § 24 er opfyldt.

I tre sager stadfæstede Ankestyrelsen nævnets afgørelse om anbringelse men ændrede den af nævnet fastsatte genbehandlingsfrist. I en af sagerne, hvor nævnet havde fastsat genbehandlingsfristen til et år, traf Ankestyrelsen afgørelse om, at anbringelsen skulle gælde til den unge

fylder 18 år, hvilket var mere end tre år efter afgørelsen. I en anden sag, hvor nævnet havde fastsat genbehandlingsfristen til ca. et halvt år, fandt Ankestyrelsen ikke grund til at fravige hovedreglen om, at nævnet skulle afgøre sagen igen inden to år. I den tredje sag ændrede Ankestyrelsen den af nævnet fastsatte genbehandlingsfrist på to år til et år, idet der ikke fandtes grundlag for at fravige hovedreglen herom.

I en sag har Ankestyrelsen ændret nævnets afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke til anbringelse uden for hjemmet med samtykke.

I en sag ophævede Ankestyrelsen nævnets afgørelse om gennemførelse af en ungefaglig undersøgelse under ophold på institution, idet Ankestyrelsen vurderede, at de formelle betingelser for at træffe afgørelse om at undersøge den unge under et sådant ophold ikke var opfyldt. Ankestyrelsen lagde vægt på, at det ikke var tilstrækkeligt dokumenteret, at den unge og den unges far var blevet spurgt, om de ville samtykke til en undersøgelse, og på, at en undersøgelse på institution alene kan iværksættes, hvis ikke der foreligger samtykke. Det skal i den forbindelse bemærkes, at anbringelsen var påklaget af den unges far, idet han ikke var enig i anbringelsen.

Kritik af nævnet

I fire af de sager, hvor Ankestyrelsen stadfæstede nævnets afgørelser, blev nævnet kritiseret for ikke at have begrundet afgørelsen tilstrækkeligt præcist (i to sager), ikke at have henvist til relevante lovbestemmelser (i to sager) eller ikke at have givet tilstrækkelig klagevejledning (i to

sager). I en enkelt af disse sager blev nævnet ligeledes kritiseret for at have lagt vægt på oplysninger i kommunens indstilling, der ikke af kommunen var dokumenteret i tilstrækkeligt omfang.

I én sag, hvor Ankestyrelsen ikke fandt, at betingelserne for anbringelse var opfyldt – og på den baggrund ophævede nævnets afgørelse, jf. ovenfor – udtalte Ankestyrelsen ligeledes kritik af, at nævnet i sin afgørelse havde lagt vægt på en psykologisk undersøgelse, som ikke var dokumenteret i sagen, men alene var gengivet i et andet bilag.

Underretninger til Ungdomskriminalitetsnævnet

Ankestyrelsen har i fem sager foretaget underretning af Ungdomskriminalitetsnævnet i forbindelse med afgørelsen i klagesagen.

Ankestyrelsen har blandt andet underrettet nævnet om oplysninger, der er fremkommet ved møderne i Ankestyrelsen, f.eks. at pågældende ikke opholdt sig på anbringelsesstedet. Endvidere har Ankestyrelsen i nogle sager underrettet nævnet om, at der var behov for en udredning eller undersøgelse af den unge, og at der var behov for stillingtagen til, om pågældende er velanbragt på anbringelsesstedet. Nævnet har i disse sager foretaget høring af den ansvarlige kommune med henblik på overvejelser om genoptagelse af sagen.

6.2 Domstolsprøvelse

En række af de afgørelser, som Ankestyrelsen har truffet, er blevet indbragt for retten. De afgørelser, som er behandlet ved domstolene indtil videre, er alle blevet stadfæstet – dog med en mindre justering i ét tilfælde.

Bilag 1

Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitetsnævnet i 2019

Formand

Sanne Bager, byretsdommer

Næstformænd

Henriette Sartvin, byretsdommer

Lone Molsted, byretsdommer

Søren Hafstrøm, byretsdommer

Louise Falkenberg, byretsdommer

Beth von Tabouillot, byretsdommer

Elisabet Michelsen, retspræsident

Morten Larsen, byretsdommer

Hanne Weirup Maltén, byretsdommer

Jens Berg, byretsdommer

Kristian Lind Jensen, byretsdommer

Henrik Engell Rhod, retspræsident

Andreas Bøgsted-Møller, byretsdommer

Anne Bundgaard, byretsdommer

Ole Stryhn, byretsdommer

Ulla Tange Christensen, byretsdommer

Camilla Ljørring, byretsdommer

Mette Lyster Knudsen, byretsdommer

Anders Thøgersen, byretsdommer

Martin Broms, byretsdommer

Morten Juul Nielsen, byretsdommer

Anne Bendfeldt Westergaard, byretsdommer

Marianne T. Øllgaard, byretsdommer

Peter Rostgaard Ahleson, byretsdommer

Linda Lauritsen, byretsdommer

Anne Schultz-Nielsen, byretsdommer

Charlotte Schrøder, byretsdommer

Michael Lynge Jensen, byretsdommer

Mette Helby Jensen, byretsdommer

Anette Fogh, byretsdommer

Dot Buchtrup, byretsdommer

Per Kiel Lauritsen, byretsdommer

Anne Hedegaard Toft, byretsdommer

Anne-Vibeke Dolleris Nielsen, byretsdommer

Kristian Palmann Jensen, byretsdommer

Helle Dietz, byretsdommer

Jette F. Skole, byretsdommer

Marianne Sonne, byretsdommer

Marianne Hornbjerg, byretsdommer

Kirsten Nygaard, byretsdommer

Niels Otto Jensen, retspræsident

Henriette Frölich, byretsdommer

Leon Fredgaard, byretsdommer

Anni Brix Olesen, byretsdommer

Anders Munch-Jensen, byretsdommer

Helle Krogager Rasmussen, byretsdommer

Henrik Gjørup, byretsdommer

Sine Nascou, byretsdommer

Tina Gehlert Schmidt, byretsdommer

Gitte Nymand Nielsen, byretsdommer

Lisbeth Christensen, byretsdommer

Torben Østergreen-Johansen, byretsdommer

Henrik Agersnap, retspræsident